

SIVISTYSLAUTAKUNTA

SIVISTYSLAUTAKUNTA VUONNA 2024

Jäsen

Hiltunen Henna, pj.
 Jäppinen Tommi, vpj.
 Haapala Waltteri 31.5.2024 asti
 Kekäläinen Petri 6.6.2024 alkaen
 Iskala Jonna 31.7.2024 asti
 Manninen Soili 30.9.2024 alkaen
 Juha Kinnunen
 Niina Laitinen
 Morko Miina
 Pitkänen Katja 3.1.2024 asti
 Ollikainen Milla 15.5.2024 alkaen
 Reinikka Niko

Henkilökohtainen varajäsen

Roininen Johanna
 Heino Jari
 Kekäläinen Petri 5.6.2024 asti
 Timonen Pirjo 6.6.2024 alkaen
 Manninen Soili 20.9.2024 asti
 Mononen Satu 30.9.2024 alkaen
 Haaranen Ari
 Suhonen Raija
 Karjalainen Juha
 Ollikainen Milla 14.4.2024 asti
 Järvinen Sanna 15.5.2024 alkaen
 Holopainen Jani

SIVISTYSPALVELUT (palvelualue)**Sitovuus: valtuusto, brutto**

Vastuuhenkilö: sivistysjohtaja Antti Jokikokko

Toiminta-ajatus

Sivistyspalvelut tuottaa kunnan kasvatus, opetus sekä vapaa-ajanpalvelut ja se sisältää seuraavat tulosalueet; *opetuspalvelut, varhaiskasvatuspalvelut, kansalaisopisto, kirjasto, liikuntapalvelut sekä nuoriso- ja kulttuuripalvelut.*

Sivistyspalvelujen tehtävänä on tukea lasten ja nuorten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista. Sivistyspalvelut tarjoavat kuntalaisille mahdollisuuden itsensä kehittämiseen ja virikkeelliseen vapaa-aikaan.

Valtuustoon sitova palvelualue sisältää seuraavat tulosalueet:

Tulosalue	Toimintamenot	Toimintatulot	Toimintakate
Opetuspalvelut	-32 098 836	1 314 527	-30 784 309
Varhaiskasvatuspalvelut	-20 108 701	955 771	-19 152 930
Kansalaisopisto	-1 198 501	275 635	-922 866
Kirjasto	-1 143 260	31 941	-1 111 319
Liikuntapalvelut	-1 739 260	77 940	-1 661 321
Nuoriso- ja kulttuuripalvelut	-1 141 776	172 924	-968 852
Sitovuustaso yhteensä	-57 430 334	2 828 738	-54 601 596

Toiminnalliset muutokset ja riskien toteutuminen

Sivistyspalveluiden toiminnan painopisteet on johdettu kuntastrategiasta. Sivistyspalvelut ovat keskeisessä roolissa kuntastrategian hyvinvoiva arki -tavoitteen toteuttamisessa. Palvelualueen

ydintoiminta on sivistyksen edistäminen sekä viihtyisän elinympäristön ja monipuolisten harrastusmahdollisuuksien luominen sekä osallisuuden lisääminen.

Lasten ja nuorten määrä

Syntyvyys on ollut Siilinjärvellä laskeva vuodesta 2014 lähtien (v. 2013 syntyi 269 lasta, v. 2016 syntyi 222 lasta, v. 2022 syntyi 174 lasta). Alhainen syntyvyys näyttää muodostuneen pitkäkestoiseksi tilanteeksi, koska vuonna 2024 syntyi vain 151 lasta. Syntyvyyden lisäksi lasten määrään vaikuttaa muuttoliike, joka on osittain kompensoinut syntyvyyden laskua. Lasten määrän väheneminen näkyy varhaiskasvatuksen asiakasmäärissä ja perusopetuksen oppilasmäärässä.

Lasten määrän vähentyessä varhaiskasvatuksen asiakaspaikkojen määrää on vähennetty ja tullaan jatkossakin tarkastelemaan palvelutarvetta vastaavasti. Syksyllä 2024 suljettiin Kunnanpaikassa sijaitseva päiväkotiyksikkö, joka toimii vuokratiloissa. Perusopetuksen osalta yleisopetuksen opetusryhmien määrä väheni kahdella ryhmällä lukuvuoteen 2024–25.

Lakimuutosten vaikutus toimintaan ja talouteen

Sivistyspalveluiden osalta on tullut tai tulee voimaan useita lakimuutoksia, joilla on vaikutusta sivistyspalveluiden toimintaan ja talouteen. Keskeisimmät muutokset ovat seuraavat: oppivelvollisuuden asteittainen laajeneminen ja toisen asteen opintojen maksuttomuus, perusopetuksen tuntijako, poissaoloihin puuttuminen perusopetuksessa sekä esiopetuksen, perusopetuksen ja lukion tuen muutokset.

Oppivelvollisuuden laajeneminen ja toisen asteen maksuttomuus ovat tulleet asteittain voimaan syksystä 2021 lähtien. Vuoden 2024 aikana saatettiin loppuun portaittain siirtymä.

Perusopetuksessa annettavan opetuksen vähimmäistuntimäärästä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Asetusta on muutettu elokuusta 2024 lähtien niin, että yläkoulun ruotsin kielen vähimmäistuntimäärää on kasvatettu. Koska Siilinjärvellä opetusta annetaan kaikissa aineissa asetuksen mukainen minimituntimäärä, yläkoulun oppilaan opetustuntimäärää korotettiin lukuvuodesta 2024–25 lähtien. Lukuvuoden 2025–26 alussa tulee voimaan uusimmat muutokset perusopetuksen tuntijaossa ja oppilaan/opiskelijan tuessa. Muutoksen valmistautuminen on aloitettu vuoden 2024 aikana.

Perusopetuksen opetussuunnitelmaa ja lainsäädäntöä on uudistettu poissaoloihin puuttumisen osalta. Uudistus on toteutettu kouluissa vuoden 2024 aikana.

Vapaa-aikapalveluiden keskeiset muutokset

Työikäisten liikunta- ja hyvinvointineuvonnan palvelua kehitettiin edelleen vuoden 2024 aikana. Yhteistyö hyvinvointialueen suuntaan toimii palveluun ohjautumisen osalta. Liikuntaneuvonnan kirjaamiskäytänteitä ei ole hyvinvointialueen toimesta pystytty kehittämään siten, että tiedot saataisiin kirjattua yhteisiin järjestelmiin.

Nuorisopalveluissa koulu- ja oppilaitosnuorisotyön kehittäminen sekä ehkäisevän päihdetyön ja nuorten osallisuuden vahvistaminen ovat olleet avainasemassa tehtäväkuvamuutoksista ja henkilöstövähennyksestä huolimatta. Laajennettuun talotyöhön ja etsivään nuorisotyöhön suunnataan resursseja ja kehitetään moniammatillista yhteistyötä II-asteen oppilaitosten ja hyvinvointialueen toimijoiden kanssa vuonna 2024 alkaneen Wörtti-hankkeen kautta. Kohtaavan nuorisotyön painopiste on nuorten loma-aikoina ja kouluilla tapahtuvassa nuorisotyössä. Nuorten omaehtoista liikkumista tuetaan ja mm. Skeittihallin ylläpito mahdollistaa matalankynnyksen lajiharrastuksen talvikaudellakin. Hallin aukioloaikoja jouduttiin hieman rajoittamaan taloudellisista syistä.

Vapaa-aikapalveluiden osalta korostuu yhteistyö eri toimijoiden kanssa. Yhteistyössä toteutettavien tapahtumien ja palveluiden sekä kumppanuuksien ohella säännöllisesti kokoontuvilla järjestö- ja toimijafoorumeilla syvennetään edelleen keskinäistä yhteistyötä. Vapaa-aikapalveluissa kehitetään kuntalaisia osallistavia työmuotoja ja palveluiden saavutettavuutta mm. sähköisten palveluiden avulla (tilojen varausjärjestelmät).

Vapaa-aikapalveluiden talousarvio sisältää vuoden 2023 suuruisen määrärahan liikunta-, nuoriso- ja kulttuurijärjestöjen tukemiseen. Yleishyödyllisille yhdistyksille myönnettäviin kiinteistöveroavustuksiin varataan erillinen määräraha. Hyvinvointijaos on jakanut avustukset alkuvuoden 2024 aikana.

Kansalaisopiston suunnitelmissa on laajentaa osaamisperusteisten kurssien määrää, jolloin entistä useamman kurssin opiskelijan opinnot voitaisiin kirjata Koski-tietovarantoon. Ainekohtaisten opetussuunnitelmien laatiminen, taitotasojen määrittely ja kurssien muuntaminen osaamisperusteisiksi on suuritöinen prosessi ja sitä varten on tarkoitus hakea vuoden 2024 alussa Opetushallituksen laatu- ja kehittämisrahaa kuuden muun pohjoissavolaisen kansalaisopiston yhteishankkeena. Avusta haettiin, mutta rahoitusta ei saatu, koska hallitus supisti Opetushallituksen avustuspäämääränsä yllättäen. Tästä huolimatta opiston henkilökunta aloitti syksyllä 2024 lasten ja nuorten taiteenperusopetuksen opetussuunnitelmien muokkauksen osaamisperusteiseksi mutta ilman hankekumppaneita ja ulkopuolista tukea.

Sisäilmaongelmien ratkaiseminen

Sisäilmaongelmat ovat yksi keskeinen haaste sivistyspalveluiden palvelualueella. Useat päiväkodit, koulut, pääkirjasto ja kansalaisopisto toimivat sisäilmaltaan ongelmallisissa tiloissa. Osa päiväkodeista ja kouluista toimii väistötiloissa. Vuoden 2024 aikana on otettu käyttöön uusi Siilinkosken päiväkotikoti ja luovuttu Leppäkaarten päiväkodin käyttämisestä. Vuoden 2024 aikana on käynnistetty uuden Ahmon koulukeskuksen ja Siilinlahden koulun rakentaminen. Suininlahden ja Kasurilan koulujen osalta on käynnistetty tarveselvitykset.

Keskeiset talouden muutokset vuoteen 2023 verrattuna

Toimintatuotot vähenivät edellisestä vuodesta noin 418 000 euroa. Vähennys kohdistuu lähinnä avustuksiin. Tämä johtuu siitä, että hallitusohjelman mukaisesti hankerahoitusta on vähennetty. Pientä vähenemää on myös mm. päivähoitomaksuissa ja perusopetuksen kotikuntakorvauksissa. Sen sijaan varhaiskasvatuspalveluiden myynti muille kunnille, vuokratulot ja kansalaisopiston kurssimaksutulot ovat kasvaneet.

Toimintakulut vähenivät edellisestä vuodesta noin 327 000 euroa. Toimintakulut vähenivät merkittävimmin varhaiskasvatuksessa lasten määrän vähentyessä. Lasten määrän väheneminen näkyi myös aikaisempaa pienempinä kotihoidon tuen menoina. Lisäksi avoin varhaiskasvatus lakkautettiin elokuusta 2024 lähtien. Toimintakuluja pienensivät hankkeiden väheneminen ja muut henkilöstövähennykset. Toimintakuluja kasvatti palkankorotukset. Lisäksi uudet vuokratilat ja olemassa olevien vuokratilojen indeksikorotukset kasvattivat vuokratuloja. Vuokratulojen kasvuun vaikutti myös se, että leasing-kohteiden kustannuksissa tapahtui kunnan sisällä kustannusjaollista muutosta. Tältä osin ylityksen kate on kohdistettavissa kunnan johdosta.

Tavoitteet 2022–2025

VALTUUSTON SITOVAT TAVOITTEET			
Valtuustokauden tavoite 2022–2025	Tavoite ja -taso	Vastuutaho	TOTEUTUMINEN
KETTERÄ KEHITTÄJÄ			
1.1 Palveluverkko vastaa kuntalaisten tarpeita laadullisesti, alueellisesti ja määrällisesti	Palveluverkon ajantasaisuuden seuranta ja vastaavuus tulevaisuuden tarpeisiin	Opetus- ja varhaiskasvatus palvelut Kansalaisopisto	Varhaiskasvatuksen palveluverkkoa on supistettu yhdellä yksiköllä syksyllä 2024. Tulevaisuuden kouluverkon kehittämistarpeita tarkasteltu mm. kesäkuun valtuustoseminaarissa. Lisäksi on käynnistetty Kuopion seutukunnan

VALTUUSTON SITOVAT TAVOITTEET			
Valtuustokauden tavoite 2022–2025	Tavoite ja -taso	Vastuutaho	TOTEUTUMINEN
	Palveluverkon saavutettavuus vähintään sama kuin Pohjois-Savossa keskimäärin. Asiakkaiden arviointikyselyissä keskiarvo vähintään 3, jos käytössä on 4 portainen asteikko. Vastaava taso, mikäli käytössä jokin muu asteikko		yhteinen palveluverkkoselvitys. Palveluverkon saavutettavuutta kuvattu tulosalueiden osuuksissa. Palveluverkon saavutettavuus on hyvällä tasolla. Toteutuneissa kyselyissä tavoite saavutettu, ks. tarkemmin tulosalueiden kohdalta. Perusopetuksessa kysely toteutetaan joka toinen vuosi. Vuonna 2024 ei ole tehty kyselyä.
1.2 Ajasta ja paikasta riippumattomat palvelut ovat kuntalaisten käytössä	Kehitetään vapaa-aikapalveluiden sähköisiä tilavarouksia, verkkomaksamista, avustusjärjestelmää	Vapaa-aikapalvelut	Sähköinen tilavaraus otettu käyttöön pickleball- ja tenniskentillä sekä skeittihallilla. Sähköistä avustusjärjestelmää kokeiltu Siilinjärvi 100 avustushaussa 11/24.
1.4 Yhdistysten toimintaedellytysten ja kuntayhteistyön vahvistaminen	Yhteistyön kehittäminen ja olemassa olevan toiminnan arviointi	Vapaa-aikapalvelut	Hyvinvointijaon jakoi yhdistysavustuksia. Yhteistyön kehittämistä jatketaan ja laajennetaan eri toimijoiden kanssa.
1.5 Kokeileva organisaatiokulttuuri ja uudet kokeilut	Opiskeluhuollon ja tuen kehittäminen, niin, että poissaolot vähenevät Lukiokoulutuksen vetovoimaisuus, opiskelijamäärää kääntyy pitkällä tähtäimellä kasvuun	Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut	Opiskeluhuoltoa ja tukea on kehitetty kahden eri hankkeen puitteissa. Hankkeissa on mm. kehitetty varhaisen puuttumisen poissaolomalli, joka on jalkautettu koulujen käyttöön. Poissaolojen kokonaismäärä ei ole vielä kääntynyt laskuun. Lukiokoulutuksen vetovoimaisuuteen on kiinnitetty erityistä huomiota (perustyö kouluissa, opiskelijoiden osallisuus, markkinointi, yhteistyö perusopetuksen kanssa). Lukion opiskelijamäärä on kääntynyt kasvuun.

VALTUUSTON SITOVAT TAVOITTEET			
Valtuustokauden tavoite 2022–2025	Tavoite ja -taso	Vastuutaho	TOTEUTUMINEN
	Kirjastotoimen palvelutarjonnan ja valikoiman kokeilut Kansalaisopiston uudet toimintatavat/ Osaamisperusteisiä/ opintopisteytettyjä kursseja uusille ainealueille	Kirjasto Kansalaisopisto	Kirjastoon on hankittu uudenlaisia lainattavia esineitä asiakaskyselyn perusteella. Kansalaisopisto ei saanut hankerahaa osaamisperusteisuuden systemaattisen laajennustyöhön. Parin kieli- ja kuvataidekurssin lisäksi osaamisperusteisia kursseja oli syksyllä ensimmäistä kertaa myös kädentaidoissa kaksi. Lisäksi lasten ja nuorten taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien muokkaus osaamisperusteiseksi aloitettiin syksyllä 2024. Tavoite on saada OPS valmiiksi kevään 2025 aikana.
HYVINVOIVA ARKI			
2.1 Virikkeellisen asuin- ja toimintaympäristön kehittäminen	Tarvetta vastaava liikuntapaikka-verkosto ja lähiliikunta-paikkojen kehittäminen Monipuoliset ja kuntalaisten tarpeita vastaavat kirjastopalvelut Koulunuorisotyön ja oppilaitosyhteistyön kehittäminen	Vapaa-aikapalvelut	Kehvon koulun lähiliikuntapaikka ja Suininlahden miniareena valmistuneet. Ahmon tekonurmi uusittu, valaistus uusitaan talvella 2025. Vuorelan kirjastotilaa muokattu ja uudistettu. Asiakaskyselyn perusteella jatketaan tilan ja toimintojen kehittämistä. Koulunuorisotyötä jatketaan kesällä päättyneen KNT hankkeen jälkeen. Oppilaitosnuorisotyötä ja monialaista yhteistyötä kehittävä Wörtti-hanke käynnistyi 04/24
2.1 Lasten ja nuorten terveen kasvun ja hyvän oppimisen mahdollistaminen	Uudet toimintatavat vastata lasten/nuorten/perheiden kasvaneeseen tuen tarpeeseen (esim. vakasosionomit)	Opetuspalvelut, varhaiskasvatuspalvelut	Vakasosionomit (nimikkeellä perheohjaajat) ovat työskennelleet vuoden aikana 70 perheen kanssa.

VALTUUSTON SITOVAT TAVOITTEET			
Valtuustokauden tavoite 2022–2025	Tavoite ja -taso	Vastuutaho	TOTEUTUMINEN
	Nykyisen oppimiskäsityksen mukaiset oppimisympäristöt kaikissa kouluissa ja varhaiskasvatuksessa Lasten ja nuorten oppimisvalmiuden ja oppimisen tulokset parantuvat suunnitelmallisten toimenpiteiden avulla. Oppilaat saavat varhaista ja riittävää tukea heti tuen tarpeen ilmetessä.		Siilinkosken päiväkodin valmistuminen ja sen kalustaminen. Uusien koulujen kalustamisen suunnittelu. Perusopetuksen kouluissa ja lukiossa kehitetty uusia tuen malleja ja toimintatapoja. Erityisopetuksen lisäresurssi hyödynnetty tehokkaasti palvelemaan ennakoivasti tuen tarpeisia oppilaita/opiskelijoita. Aloitettu valmistautuminen tuen lakisääteiseen muuttumiseen.
2.2 Yhteisöllisyyden vahvistaminen ja yksinäisyyden ehkäiseminen (kuntalaiset & kunnan työntekijät) Lasten ja nuorten tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen	Vahvistetaan yhteisöllisyyttä kokonaisvaltaisesti ryhmätasolta kaikkien kuntalaisten tasolle Uusien toimintatapojen pilotointi tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistamisessa	Opetuspalvelut, vapaa-aikapalvelut	Kouluissa kehitetty yhteistyössä opiskeluhuoltohenkilöstön kanssa yhteisöllisyyttä edistävää ryhmäytymistä. Kaikissa kouluissa annetaan suunnitelmallisesti tunnetaitokoulutusta.
2.3 Kunnan palveluiden tuottaminen sisäilmaltaan terveellisissä ja turvallisissa tiloissa	Kaikki yksiköt toimivat sisäilmaltaan turvallisissa toimitiloissa viimeistään vuonna 2028	Opetus- ja varhaiskasvatus palvelut, kansalaisopisto, kirjasto	Siilinkosken päiväkoti valmistui syksyllä 2024. Ahmon koulukeskuksen ja Siililahden koulujen rakentamishankkeet edenneet aikataulussa. Aloitettu Suininlahden ja Kasurilan koulujen tarveselvitys.
2.3 Koulukiusaamiseen puuttumisen tehostaminen ja kiusaamisen ennaltaehkäisy	Uusien menetelmien käyttöönotto ja vakiintuneiden menetelmien vaikuttavuuden seuranta Kiusaamisen määrä vähenee	Opetuspalvelut	Kiusaamisen ennaltaehkäisyssä keskitytty tunnetaitojen vahvistamiseen. Kouluterveyskyselyn perusteella kiusaamisen yleisyys ja puuttumisen tehokkuus säilyneet entisellä tasolla, ollen kuitenkin monilta osin paremmalla tasolla

VALTUUSTON SITOVAT TAVOITTEET			
<i>Valtuustokauden tavoite 2022–2025</i>	<i>Tavoite ja -taso</i>	<i>Vastuutaho</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
			kuin Pohjois-Savossa keskimäärin.
2.4 Yksilön ja perheiden voimavarojen tukeminen, hyvinvointia uhkaavien riskitekijöiden minimointi ja oikea-aikainen tukeminen	Varmistetaan oppivelvollisuuden täysimääräinen toteutuminen Vahvistetaan liikunta- ja hyvinvointi-neuvontaa	Opetuspalvelut Liikuntapalvelut	Ilman päättötodistusta jääneiden opiskelijoiden määrä vähentynyt. Oppivelvollisuus toteutunut ilman koulupaikkamääräyksiä Yksilölähtöisen liikuntaneuvonnan palveluketju toimii. Ryhmämuotoisen neuvonnan palvelut liikuntapalveluiden toteuttamia, yhteistyötä HVA:n kanssa pyritään kehittämään.
2.4 Ennalta ehkäisevän päihdetyön vahvistaminen	Ehkäisevän päihdetyön näkyvyys, henkilöstön koulutukset, yhteistyörakenne hyvinvointialueen kanssa	Ehkäisevä päihdetyö yhteistyössä kunnan palvelualueiden kanssa	EPT tehtäväkuva yhdistetään erityisnuorisotyöhön. Ennaltaehkäisevä työ ja koulutukset vähenevät.
2.5 Kunnan ja hyvinvointialueen yhdyspinnat tunnistetaan ja sovitaan tehtävistä	Toimivat käytänteet opiskeluhuollossa muuttuneessa toimintaympäristössä	Opetuspalvelut, varhaiskasvatus -palvelut	HVA:n kanssa on luotu yhteisiä toimintatapoja mm. opiskeluhuollon iltapäivässä. Haasteena HVA:n rekrytointivaikeudet.

Tavoitteiden riskiarviot

Pätevän henkilöstön saatavuus on haaste tietyssä tehtävissä. Mikäli ei saada rekrytoitua kelpoista henkilöstöä, voi tällä olla vaikutusta palvelun laatuun.

TOTEUTUMINEN:

Haastava rekrytointitilanne on jatkunut varhaiskasvatuksessa varhaiskasvatuksen opettajien osalta. Perusopetuksessa rekrytointivaikeuksia ennen kaikkea erityisopettajien osalta.

Palvelualueen useissa toimitiloissa on sisäilmaongelmia. Näistä tiloista toiminta on siirretty pääsääntöisesti muihin tiloihin. Osassa ongelmallisia tiloja toiminta kuitenkin vielä jatkuu.

TOTEUTUMINEN:

Kunnassa kehitetty varhaista puuttumista sisäilmahaasteisiin. Kunnan sisäilmatyöryhmän työskentelyä on uudistettu. Vuoden 2024 aikana ei ole ilmennyt uusia sisäilmahaasteita kunnan omistamissa kiinteistöissä.

Rakentamishankkeet edenneet suunnitelmallisesti.

Käytössä olevat resurssit vs. palveluntarve ja niiden yhteensovittaminen.

TOTEUTUMINEN:

Erityisiä tukitoimia tarvitsevien lasten ja nuorten määrä kasvaa koko ajan. Toistaiseksi olemassa olevilla resursseilla on pystytty vastaamaan lain mukaisesti tuen tarpeeseen.

HVA:n rekrytointivaikeudet voivat heijastua lasten ja nuorten hyvinvointiin. Keskenäiset rakenteet sekä lakien ristiriidat ja tulkintavaikeudet hankaloittavat opiskeluhuollon ja tuen järjestämistä ja siten lasten ja nuorten edun toteutumista

TOTEUTUMINEN:

HVA:n rekrytointivaikeudet ovat jatkuneet vuonna 2024. Opiskeluhuollossa on kuitenkin pystytty rakentamaan yhteisiä rakenteita oppilaiden tukemiseksi.

Talousarvion toteutuminen

Sivistyspalveluiden toimintatuotot ylittivät muutetun talousarvion noin 420 000 eurolla. Tämä johtui ennen kaikkea arvioitua suuremmista perusopetuksen kotikuntakorvauksista, hanketuotoista sekä varhaiskasvatuspalveluiden myymisestä muille kunnille. Lisäksi kunta möi arvioitua enemmän koulunkäynnin ohjaajien työpanosta hyvinvointialueelle. Toisaalta arvioitua suuremmat hanketuotot ja ohjaajien työpanoksen myynti näkyvät myös ylimääräisinä menoina.

Toimintakulut ylittivät muutetun talousarvion 907 000 eurolla. Merkittävin ylitys kohdistui henkilöstökuluihin (ennen kaikkea opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut). Henkilöstökulujen ylittyminen johtuu mm. sijaiskuluista, arvioitua suuremmasta tarpeesta erityislasten ohjaajiin sekä hanketyöntekijöistä. Lisäksi sivistyspalveluissa on ollut vaikea pitää muutostalousarvion mukaisia palkattomia vapaita.

Muutettuun talousarvioon verrattuna toimintakulujen ylittymistä on myös palvelujen ostossa sekä vuokrissa. Ulkoisissa palvelujen ostoissa ylitystä kertyi liikuntapaikkojen kunnossapidossa, matkustuspalveluissa (koulujen KV-hankkeet) sekä sisäisissä palveluissa (mm. ruokapalvelu ja atk-palvelut). Muutettuun talousarvioon verrattuna toimintakulujen ylittymistä on myös vuokrissa. Vuokrien ylitys johtui lähinnä leasing-kohteiden kustannuksista, joihin määrärahavarausten katetta oli kohdistettavissa kunnan johdosta.

Toimintakulujen alittumista tapahtui mm. sähkön ja kaluston sekä avustusten osalta. Sähköön varatun rahan alittuminen johtui leudosta syksystä. Kalustomäärärahoista on säästetty, jotta on pystytty pieneltä osin kompensoimaan muiden kohteiden ylityksiä. Avustuksia pienensi heikko syntyvyys, jolloin kotihoidon tuen tarve oli arvioitua pienempää.

SIVISTYSPALVELUT

	TP 2023	TA 2024	Muutos	MB 2024	Toteuma 2024	Poikkeama	m%
Myyntituotot (ulk.)	981 632	769 894	0	769 894	1 039 554	269 660	35,0
Myyntituotot (sis.)	39 679	45 900	0	45 900	32 050	-13 850	-30,2
Maksutuotot	1 044 213	994 750	45 000	1 039 750	1 031 243	-8 507	-0,8
Tuet ja avustukset	1 131 353	504 423	0	504 423	657 293	152 870	30,3
Vuokratuotot (ulk.)	31 559	35 660	11 412	47 072	42 513	-4 559	-9,7
Muut toimintatuotot	17 928	2 200	0	2 200	26 085	23 885	1 085,7
Toimintatuotot	3 246 365	2 352 827	56 412	2 409 239	2 828 738	419 499	17,4
Henkilöstökulut	-30 736 769	-30 464 865	656 258	-29 808 607	-30 476 832	-668 225	2,2
Palvelujen ostot	-6 905 770	-6 865 053	9 100	-6 855 953	-7 012 085	-156 132	2,3
Palvelujen ostot (sis.)	-6 285 204	-6 227 902	0	-6 227 902	-6 297 896	-69 994	1,1
Ostot tilikauden aikana (ulk.)	-1 394 534	-1 413 048	14 900	-1 398 148	-1 220 774	177 374	-12,7
Avustukset	-1 152 007	-1 129 810	50 000	-1 079 810	-958 948	120 862	-11,2
Muut toimintakulut (ulk.)	-4 508 544	-4 583 031	0	-4 583 031	-4 851 639	-268 608	5,9
Muut toimintakulut (sis.)	-6 774 922	-6 569 932	0	-6 569 932	-6 612 161	-42 229	0,6
Toimintakulut	-57 757 750	-57 253 641	730 258	-56 523 383	-57 430 334	-906 950	1,6
Toimintakate	-54 511 385	-54 900 814	786 670	-54 114 144	-54 601 596	-487 451	0,9
Poistot ja arvonalentumiset	-463 313	-487 612	0	-487 612	-413 562	74 050	-15,2
Vyörytystulot	403 220	0	0	0	417 471	417 471	0,0
Vyörytysmenot	-403 220	0	0	0	-417 471	-417 471	0,0

Opetuspalvelut

Sitovuus: sivistyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: sivistysjohtaja Antti Jokikokko

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen keskeisenä tavoitteena on luoda mahdollisuudet hyvään oppimiseen ja itsensä elinikäiseen kehittämiseen. Perusopetus ja lukiokoulutus tarjoavat lapselle ja nuorelle mahdollisuuden suorittaa oppivelvollisuus ja kehittää itseään.

Sisäilmaongelmien ratkaiseminen ja modernit oppimisympäristöt

Koulujen sisäilmaongelmien ratkaiseminen on yksi osa parantaa palvelun laatua ja lisätä kunnan houkuttelevuutta lapsiperheiden asuinpaikkana. Vuoden 2024 aikana jatkui Ahmon koulukeskuksen ja Siilinlahden koulun rakentamishankkeet. Hankkeet etenevät aikataulussa. Lisäksi on käynnistetty tarveselvitykset Kasurilan ja Suininlahden koulun rakentamishankkeista.

Yksi keino varmistaa hyvän oppimisen edellytykset on muuntuvat oppimisympäristöt, jotka tukevat toiminnallisuutta. Oppimisympäristöjen kehittämistä tehdään ennen kaikkea siinä yhteydessä, kun suunnitellaan ja otetaan käyttöön uusia tiloja. Lisäksi uusitaan koulujen vanhenevaa kalustoa. Investointiosa sisältää määrärahan koulujen vanhenevan kaluston uusimiseen. Vuoden 2024 aikana on aloitettu uusille kouluille hankittavan kaluston kilpailuttamisen suunnittelu. Uusien koulujen kalustamisessa huomioidaan olemassa oleva kalusto, mutta monilta osin sitä joudutaan täydentämään.

Digitaalisten palveluiden (esim. laitteet, sovellukset ja oppimisympäristöt) käyttöä osana kasvatusta, opetusta ja oppimista on kehitetty vastaamaan valtakunnallisia linjauksia, kuten opetus- ja kulttuuriministeriön Uudet lukutaidot - kehittämisohjelmaa. Tavoitteena on, että

lapset ja nuoret saavuttavat yhdenvertaiset ja riittävät digitaidot, jotta heillä on valmiudet toimia yhteiskunnassa digitaalisten palveluiden aktiivisinä käyttäjinä ja tuottajina. Tämän tavoitteen toteuttamiseksi henkilöstön digi- ja tietoturvaosaamista on päivitetty valtakunnallisten linjausten mukaisesti.

Kehittämishankkeet

Erilaiset kehittämishankkeet ovat yksi tapa parantaa opetuspalvelun laatua, ja ne tukevat kuntastrategian tavoitetta toiminnan ketterästä kehittämisestä. Vuonna 2024 opetuspalveluissa oli käynnissä mm. seuraavat hankkeet:

- Harrastamisen Suomen malli ja koulujen kerhotoiminnan kehittäminen.
- Sitouttava kouluyhteistyön pilottihanke, jota toteutetaan yhteistyössä Iisalmen, Sonkajärven ja Lapinlahden kanssa. Hankkeen keskiössä on ehkäistä koulupudokkuutta ja poissaoloja.
- Koronaepidemian vaikutusten lieventäminen perusopetuksessa.
- Yhteisöllisen opiskeluhuollon kehittäminen.

Näihin hankkeisiin on saatu valtionavustusta Opetus- ja kulttuuriministeriöltä tai Opetushallitukselta.

Kaikki edellä mainitut ovat olleet useampivuotisia hankkeita, jotka on saatu päätökseen vuoden 2024 aikana. Hallitusohjelman mukaisesti kehittämishankkeiden rahoitusta on vähennetty ja uusia hankkeita on ollut vähän haettavissa.

Edellä mainitut ovat euromääräisesti opetuspalveluiden merkittävimmät hankkeet. Näiden lisäksi opetuspalveluissa ja eri kouluilla on käynnissä useita pienempiä hankkeita (esim. koulujen KV-hankkeet).

Lakimuutosten vaikutus toimintaan ja talouteen

Oppivelvollisuuden laajeneminen ja toisen asteen maksuttomuus ovat tulleet asteittain voimaan syysystä 2021 lähtien. Vuoden 2024 aikana saatettiin loppuun portaittain siirtymä.

Perusopetuksessa annettavan opetuksen vähimmäistuntimäärästä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Asetusta on muutettu elokuusta 2024 lähtien niin, että yläkoulun ruotsin kielen vähimmäistuntimäärää on kasvatettu. Koska Siilinjärvellä opetusta annetaan kaikissa aineissa asetuksen mukainen minimituntimäärä, korotettiin yläkoulun oppilaan opetustuntimäärää lukuvuodesta 2024–25 lähtien. Tuntijaon muutoksen kustannukset vuoden 2024 osalta ovat noin 37 000 €. Koska muutos tulee voimaan vasta 1.8. kustannukset eivät realisoidu kokonaisuudessaan vielä vuonna 2024. Muutoksen kustannusvaikutus tulee olemaan noin 88 000 €/vuosi.

Elokuussa 2025 tulee voimaan useita lakimuutoksia, joilla on vaikutusta opetuspalveluiden toimintaan. Esiopetuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen tuen järjestelmä uudistuu kokonaisuudessaan. Lisäksi perusopetuksen vuosiluokille 1-3 tulee lisätunteja äidinkielen ja matematiikkaan. Muutoksiin valmistautuminen on aloitettu vuoden 2024 aikana.

Oppilasmäärien ja tuen oppilasmäärien kehitys sekä tukitoimenpiteet

Siilinjärven peruskouluissa on lukuvuonna 2024–25 peruskoululaisia 2716 oppilasta (tilanne 20.9). Edellisenä lukuvuonna perusopetuksessa oli oppilaita 2781 ja 3 perusopetukseen valmistavassa opetuksessa olevaa oppilasta. Yhteensä oppilasmäärä oli 2784. Syntyvyyden pitkään jatkunut alhaisuus on siis alkanut vaikuttamaan myös perusopetuksen oppilasmäärään. Oppilasmäärän pienentyessä on vähennetty perusopetuksen yleisopetuksen opetusryhmiä. Lukuvuotena 2024-25 on kaksi yleisopetuksen ryhmää vähemmän, kuin edellisenä lukuvuotena. Opetusryhmien vähentäminen on tuonut säästöä noin 49 000 € vuodelle 2024.

Lukiolaisia on lukuvuonna 2024–25 221 opiskelijaa. Lisäksi aineopiskelijoita on neljä. Edellisenä lukuvuonna opiskelijoita oli 213 ja aineopiskelijoita oli yksi. Lukion opiskelijamäärä on laskenut voimakkaasti viimeisten vuosien aikana, mutta nyt näyttää sille, että lukion opiskelijamäärän lasku on pysähtynyt ja opiskelijamäärä kasvaa. Opiskelijamäärän kasvattamiseksi on tehty lukiossa suunnitelmallista työtä. Lukion vetovoimaisuutta lisäävät toimet ovat siis tuottaneet toivottua tulosta. Lukion vetovoimaisuuden kehittämisessä lähtökohtana on laadukas

perustoiminta. Kuluneen vuoden aikana opiskelijoiden osallisuutta on kehitetty ja heidät on otettu tiiviisti mukaan toiminnan suunnitteluun ja arviointiin. Lisäksi lukiossa on kehitetty markkinointia systemaattiseen suuntaan. Lukiossa on luotu markkinoinnin vuosikello ja sosiaalisen median vuosikello. Uuden koulurakennuksen odotetaan jatkossa vahvistavan lukion vetovoimaa. Osana markkinointia yhteistyötä perusopetuksen kanssa on tiivistetty.

Lukiokoulutuksessa on aloitettu erilaisia tukimuotoja opiskelijoiden jaksamisen ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Oppimisen tuen rakenteita on muokattu. Erityisopettajan ja aineenopettajien yhteistyötä on tiivistetty aineryhmätapaamisilla ja samanaikaisopetuksella.

Peruskoululaisten oppimisen tuki jaetaan yleiseen, tehostettuun ja erityiseen tukeen. Mikäli tehostettu tuki ei riitä, annetaan erityistä tukea. Tehostettua ja erityistä tukea saavien oppilaiden määrä on kasvanut niin koko Suomessa, kuin Siilinjärvellä. Siilinjärven perusopetuksen oppilaista sai syksyllä 2024 tehostettua tukea 15,6 % (2023 15,0 %, 2022 14,4 %, 2021 13,9 % 2020 13,6 %, 2019 13,0 %, 2018 12,3 %) ja erityistä tukea 9,8 % oppilaista (2023 10,0 %, 2022 10,4 % 2021 10,0 % 2020 9,4 %, 2019 ja 2018 9,1 %).

Vuoden 2023 talousarviossa vahvistettiin erityisopetuksen resurssia 2,5 erityisopettajalla ja 2 koulunkäynninohjaajalla 1.8.2023 alkaen. Lisäresurssi on ollut erittäin tarpeellinen ja sen avulla on pystytty lisäämään alakoulun erityisluokkaopetusta ja yläkoulujen laaja-alaista erityisopetusta. Lisäyksen täysimääräinen kustannusvaikutus näkyi vasta vuonna 2024.

Ennaltaehkäisevänä toimenpiteenä perusopetuksen kouluissa tuetaan oppilaan ryhmään kuulumista ja kiinnittymistä. Vuoden 2024 aikana on edistetty tunne ja vuorovaikutustaitojen kehittämistä, poissaolojen seuranta ja puuttumista sekä kiusaamisen ehkäistystä ja siihen tarttumista. Työssä painotetaan toimintakulttuurin ja laadun kehittämistä, yhdenvertaisuutta, hyvinvointia sekä lapsi/nuori -keskiössä -periaatetta. Oppilaiden tunne- ja vuorovaikutustaito on kehitetty kouluissa säännöllisen ja suunnitelmallisen toiminnan kautta. Käytössä on ollut mm. seuraavia työvälineitä: Yhteispeli, Mieli ry:n materiaalit esimerkiksi Hyvän mielen taitomerkki ja koulukuraattorin pitämät ryhmäytymis-/kaveritaitotunnit luokissa. Lisäksi kouluilla on ollut ulkopuolisten toimijoiden (esim. SPR) pitämiä oppitunteja. Kiusaamisen puuttumista varten kouluilla on käytössä mm. VERSO-toimintaa ja RESTO-sovittelua.

Keskeiset talouden muutokset vuoteen 2023 verrattuna

Toimintatuotot vähenivät edellisestä vuodesta noin 24 000 euroa. Vähennys kohdistuu lähinnä avustuksiin. Tämä johtuu siitä, että hallitusohjelman mukaisesti hankerahoitusta on vähennetty.

Toimintakulut kasvoivat edellisestä vuodesta noin 405 000 euroa. Toimintakulujen maltillinen kasvu johtuu toteutetuista säästötoimenpiteistä. Toimintakuluista kasvoivat eniten henkilöstökulut ja vuokratulot. Henkilöstökulujen kasvu johtui mm. palkankorotuksista ja yläkoulun tuntijakomuutoksesta. Vuokratulujen kasvu johtui indeksikorotuksista, Suininlahden koulun uudesta vuokratilasta, sekä leasing-kohteiden kustannustenjaossa tapahtuneesta muutoksesta.

Tavoitteet 2022–2025 ja toimenpiteet 2024

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
<i>Tavoitteet 2022–2025</i>	<i>Toimenpiteet 2024</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
Oikein mitoitettu ja alueellisesti kattava kouluverkko, joka vastaa laadullisesti kuntalaisten tarpeita	Palveluverkkoselvityksen koulukohtaisten oppilasennusteiden päivittäminen	Tarkistaminen tehty	Koulukohtaiset oppilasennusteet päivitetty talvella 2024 ja talousarvion laatimisen yhteydessä.
	Koulukohtaisten oppilasmäärien muutosten hallinta,	Kouluverkko ja koulujen tilat	Opettajia siirretty koulujen välillä, oppilasmäärien

Tavoitteet 2022–2025	Toimenpiteet 2024	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
	henkilöstöresurssien sopeuttaminen muutokseen Lasten ja nuorten oppimisvalmiuden ja oppimisen tulokset parantuvat suunnitelmallisten toimenpiteiden avulla.	vastaavat oppilasennusteita Opetuksen saavutettavuus on vähintään samaa tasoa kuin Pohjois-Savossa keskimäärin Oppilaat saavat varhaista ja riittävää tukea heti tuen tarpeen ilmetessä.	muutosten takia. Tällä hetkellä koulujen tilat ovat 100 % käytössä. Oppilasennusteiden mukaan koulujen tiloissa on väljyyttä 2030-luvulla nykyisellä kouluverkolla. Opetuksen saavutettavuus (koulumatka alle 5 km) alakouluissa Pohjois-Savossa on 73,7 %, Siilinjärvellä 94,9 %, vastaavat luvut yläkouluissa 60,41 % ja 81,6 %. Erityisopetuksen lisäresurssien avulla on pystytty aikaisempaa paremmin vastaamaan varhaisen tuen tarpeeseen. Kouluissa kehitetty uusia tuen malleja ja toimintatapoja.
Toiminnan kehittäminen ja kokeileva organisaatiokulttuuri	Sitouttava kouluyhteisöhanke n tulosten jalkauttaminen Lukion vetovoimaisuutta vahvistavat toimenpiteet	Hankkeessa luodut toimintatavat ovat käytössä kaikissa kouluissa Lukion opiskelijamäärän lasku pysähtyy ja kääntyy pidemmällä tähtäimellä kasvuun	Poissaolomalli ja hankkeessa luodut sitouttavat toimintatavat käytössä kaikissa kouluissa. Lukion opiskelijamäärä kääntyi kasvuun lv. 2024-25. Vetovoimaisuuden lisäämisen keskiössä on laadukas perustoiminta, systemaattinen markkinointi ja yhteistyö perusopetuksen kanssa.
Sisäilmahankkeiden toteuttaminen ja oppimisympäristöjen kehittäminen	Ahmon koulukeskuksen ja Siilinlahden koulun rakentamisen aloitus, kalustamisen suunnitelma	Uudistamisessa edetään valtuuston hyväksymän suunnitelman mukaisesti	Rakentaminen aloitettu. Kalustamisen suunnitelmat valmistelussa, hyödynnetään täysimääräisesti hyvä kuntoinen olemassa oleva kalusto. Uudishankintatarve on kuitenkin mittava.

Tavoitteet 2022–2025	Toimenpiteet 2024	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
	Selvityksen aloittaminen Kasurilan ja Suininlahden koulujen rakennushankkeissa	Tarveselvitys aloitetaan vuonna 2024	Esiselvitykset Kasurilan ja Suininlahden koulujen rakentamishankkeista valmistuneet ja tarveselvitykset on käynnistetty.
Oppilaiden tunne- ja vuorovaikutustaitojen, yhteisöllisyyden ja turvallisuuden vahvistaminen (ml. koulukiusaamisen ehkäisy ja siihen puuttuminen)	Tunnetaitokasvatuksen vahvistaminen esim. Hyvän mielen taitomerkin avulla. Jokaisella koululla vuorovaikutus- ja tunnetaitojen opetus osana opetusta. Jokaisessa luokassa käytössä ryhmäytymiseen tähtäävät toimenpiteet ja varmistetaan että jokaisella oppilaalla on vähintään yksi kaveri koulussa. Uusien menetelmien käyttöönotto ja vakiintuneiden menetelmien vaikuttavuuden seuranta Oppilaiden osallistaminen koulutyön kehittämiseen	Oppilaiden yhteisöllisyyden ja osallisuuden kokemus sekä turvallisuus vahvistuvat Koulukiusaamisen puuttuminen on tehokasta ja kiusaamisen yleisyys vähenee	Kaikissa kouluissa on annettu systemaattisesti tunnetaitokasvatusta. Työssä on mukana opiskeluhoitohenkilöstö ja kolmannen sektorin toimijoita. Kaikissa luokissa on ollut ryhmäytymistä edistävää toimintaa (ks. edellä oleva). Koulukiusaamisen yleisyyttä ja puuttumisen tehokkuutta seurataan kouluterveyskyselyn avulla. Viimeisimmän kyselyn (2023) mukaan kiusaamisen yleisyys ja puuttumisen tehokkuus on säilynyt ennallaan, ollen kuitenkin monilta osin paremmalla tasolla kuin Pohjois-Savossa keskimäärin. Oppilaiden osallistamista toteutettu mm. teemapäivien ja oppilaskuntien avulla. Oppilaat olivat mukana lasten vaalien toteutuksessa.
Oppivelvollisuuden toteutuminen osana ennaltaehkäisevää työtä	Koulupudokkuuden ehkäisy, varmistetaan, että kaikki suorittavat oppivelvollisuuden	Kaikki oppilaat suorittavat perusopetuksen Koulupaikkamäärä yksiä ei tarvitse antaa	Keväällä -24 yksi oppilas jäi ilman perusopetuksen päättötodistusta ja lopetti perusopetuksen. Koulupaikkamääräyksiä ei ole annettu vuonna 2024.
Opiskeluhuollon toimivuus muuttuneessa toimintaympäristössä	Luodaan hyvinvointialueen kanssa toimivat käytänteet opiskeluhuollossa	Opiskeluhuoltoon ei muodostu toimintaa haittaavia rajapintoja	Opiskeluhuollon arki toimii, mutta HVA:n muutokset vaikeuttavat pitkäjänteistä suunnittelua. Lisäksi HVA:n palveluiden saatavuus/jatkuvuus aiheuttaa huolta.

Tavoitteet 2022–2025	Toimenpiteet 2024	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
			Yhteistyössä HVA:n kanssa toteutettu mm. opiskeluhuollon ja koulun toimijoiden yhteiset iltapäivät.

Informatiiviset tunnusluvut

	TP 2023	TA 2024	TP 2024
Valtuuston hyväksymät tavoitteet			
Opettajien lukumäärä	224	222	216
Kustannukset euroa / oppilas			
- peruskoulu	7818*	7 582*	8 203*
- lukio	7515*	7 610*	7 093*
Sairauspoissaolopäivät / henkilö	10,7	9	10,9
Opetustunnit peruskoulussa	180 603	178 501	182 831
Opetustunnit lukiossa	11 312	10 582	10 997
Peruskoulun päättäneet	301	300	307
Lukion päättäneet	67	72	61
Lukion keskeyttäneet	17	18	24
Lautakunnan hyväksymät tavoitteet			
Oppilaita peruskoulussa,	2 781	2 781	2716
joista vieraskuntalaisia	55	76	67
Opiskelijoita lukiossa,	213	207	221
joista vieraskuntalaisia	56	52	44
Kuljetusoppilaat	714	714	718
Peruskoulun tuntikehys / oppilas	1,74	1,71	1,80
Lukion tuntikehys/opiskelija	1,80	1,64	1,74

* Ei sisällä sisäisiä eriä.

Talousarvion toteutuminen

Opetuspalveluiden toimintatuotot ylittivät muutetun talousarvion noin 353 000 eurolla. Tämä johtui ennen kaikkea arvioitua suuremmista perusopetuksen kotikuntakorvauksista, hanketuotoista sekä HVA:n maksamasta korvauksesta koulunkäynnin ohjaajien työpanoksesta. Toisaalta arvioitua suuremmat hanketuotot ja HVA:n maksamat korvaukset näkyvät myös ylimääräisinä menoina.

Toimintakulut ylittivät muutetun talousarvion noin 735 000 eurolla. Merkittävin ylitys kohdistui henkilöstökuluihin. Henkilöstökulujen ylittyminen johtuu mm. sijaiskuluista, arvioitua suuremmasta tarpeesta erityislasten ohjaajiin sekä hanketyöntekijöistä. Lisäksi opetuspalveluissa on ollut vaikea pitää muutostalousarvion mukaisia palkattomia vapaita.

Muutettuun talousarvioon verrattuna toimintakulujen ylittymistä on myös palvelujen ostossa sekä vuokrissa. Ulkoisissa palvelujen ostoissa ylitystä kertyi opetuspalveluiden ostamisesta muilta koulutuksenjärjestäjiltä ja hankkeiden kuluista (koulujen KV-hankkeet ja harrastamisen Suomen malli). Vuokrien ylitys johtui lähinnä leasing-kohteiden kustannuksista, joihin määrärahavarausten katetta oli kohdistettavissa kunnan johdosta.

Toimintakulujen alittumista tapahtui oppimateriaalihankinnoissa.

Opetuspalvelut

	TP 2023	TA 2024	Muutos	MB 2024	Toteuma 2024	Poikkeama	m%
Myyntituotot (ulk.)	781 753	620 284	0	620 284	801 621	181 337	29,2
Maksutuotot	123 255	128 250	0	128 250	120 498	-7 752	-6,0
Tuet ja avustukset	432 973	213 190	0	213 190	391 508	178 318	83,6
Vuokratuotot (ulk.)	620	0	0	0	900	900	0,0
Muut toimintatuotot	25	0	0	0	0	0	0,0
Toimintatuotot	1 338 627	961 724	0	961 724	1 314 527	352 803	36,7
Henkilöstökulut	-17 790 944	-17 969 219	390 352	-17 578 867	-18 055 820	-476 953	2,7
Palvelujen ostot	-2 059 181	-1 984 893	0	-1 984 893	-2 163 988	-179 095	9,0
Palvelujen ostot (sis.)	-3 543 690	-3 578 392	0	-3 578 392	-3 601 682	-23 290	0,7
Ostot tilikauden aikana (ulk.)	-860 740	-826 622	0	-826 622	-764 425	62 197	-7,5
Avustukset	-146 691	-160 100	10 000	-150 100	-134 619	15 481	-10,3
Muut toimintakulut (ulk.)	-2 864 605	-2 988 624	0	-2 988 624	-3 121 815	-133 191	4,5
Muut toimintakulut (sis.)	-4 428 110	-4 256 748	0	-4 256 748	-4 256 487	261	0,0
Toimintakulut	-31 693 961	-31 764 598	400 352	-31 364 246	-32 098 836	-734 590	2,3
Toimintakate	-30 355 334	-30 802 874	400 352	-30 402 522	-30 784 309	-381 786	1,3
Poistot ja arvonalentumiset	-137 051	-107 507	0	-107 507	-84 551	22 956	-21,4
Vyörytystulot	403 220	0	0	0	417 471	417 471	0,0
Vyörytysmenot	-403 220	0	0	0	-417 471	-417 471	0,0

Varhaiskasvatuspalvelut

Sitovuus: sivistyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: varhaiskasvatusjohtaja Sinikka Hyvärinen

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Varhaiskasvatuksen asiakasmäärä on laskenut edelleen, koska kouluun lähtevän esiopetusikäluokan tilalle tulee aina pienempi syntyneiden ikäluokka. Vuonna 2024 syntyi 157 lasta, joka on jälleen vähemmän kuin muina vuosina. Varhaiskasvatuksen kysyntää on kuitenkin edelleen vaikea ennustaa luotettavasti, koska työllisyys, opiskelijat ja erityisesti lapsiperheiden muuttoliike tuovat siihen vaihtelua. Lisäksi perheet käyttävät varhaiskasvatuspalveluja entistä enemmän. Sijoitusten peittävyys ikäluokissa 3–6 on jo lähelle 90 % ja pienemmilläkin ikäluokilla sijoitusten peittävyys nousee koko ajan.

Asiakasmaksutuotot pienenevät asiakasmäärien vähentyessä, mutta siihen on vaikuttaneet myös useat asiakasmaksujen uudistukset, joista viimeisin tuli voimaan elokuussa 2024. Vuoden 2024 alusta varhaiskasvatuksesta poistettiin syys -, talvi - ja joululomilta loma-aikojen hyvitykset, jotka ovat vähentäneet asiakasmaksuja noin 10 000 €/loma. Hyvitykset poistamalla on saatu vähän kompensoitua asiakasmaksujen vähenemistä.

Elokuussa 2022 varhaiskasvatustilain päivityksessä määriteltiin lapsen kolmitasoinen tuki esi- ja perusopetusta mukaillen. Lasten yleisen tuen tukipalveluista, tehostetusta ja erityisestä tuesta tehdään varhaiskasvatuksen ja esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen osalta hallinnollinen päätös. Esiopetuksen osalta päätös tehdään erityisestä tuesta. Tuen lainmukainen toteuttaminen on tarkoittanut vuodelle 2024 kolmea lisähenkilöä niihin lapsiryhmiin, joissa on sijoitettuna useita tuen lapsia. Vuonna 2024 varhaiskasvatuksessa on ollut 37 tehostetun tuen lasta ja 8 erityisen tuen lasta. Esiopetukseen on tehty päätös 13 erityisen tuen lapsesta ja 44 tehostetun tuen päätöstä täydentävän varhaiskasvatuksen osalta.

Vuorelan päiväkodin Kunnonpaikan tilojen vuokrasopimus päättyi heinäkuussa 2024. Kunnonpaikan tiloissa toimi kaksi esiopetusryhmää, ja ikäluokkien pienentyessä lapset saatiin mahtumaan Vuorelan ja Pikkusiilin päiväkoteihin. Kunnonpaikan lakkautuksessa jäävä henkilöstö on sijoitettu avoimiin tehtäviin. Lisäksi Päiväkoti Pilvilinnassa on ollut yksi esiopetusryhmä vähemmän kuin aiempina vuosina. Sieltäkin henkilöstö on sijoitettu avoimiin tehtäviin.

Avoin päiväkotitoiminta Anselmin toiminta päättyi kesäkuussa 2024. Henkilöstö (yksi varhaiskasvatuksen opettaja) siirtyi avoimeen tehtävään Toivalan päiväkotiin.

Siilinkosken päiväkotitoiminta valmistui kesäkuussa 2024 ja otettiin käyttöön viisiryhmäisenä päiväkotina elokuussa 2024. Leppäkaarten päiväkotitoiminta ja Leppäkaarten päiväkodin esiopetusviipale lopettivat toimintansa kesäkuun 2024 loppuun.

Omassa kodissa työskentelevien perhepäivähoitajia on ollut 1.8.2024 alkaen 10. Varahoidossa työskentelee kaksi hoitajaa, he ovat Pilvilinnassa ja Pikkusiilissä.

Yksityiset päiväkodit ovat toimineet entisillä toimipisteillä ja lapsiryhmillä, Touhula Pyöreelähdessä on ollut eniten vajeista lasten määrissä edellisiin vuosiin verrattuna.

Yksityistä perhepäivähoitoa tuetaan lakisääteisellä yksityisen hoidon tuella ja harkinnanvaraisella kuntalisällä tai palvelusetelillä. Kunnassa on kaksi yksityistä perhepäivähoitajaa yksityisen hoidon tuella. Neljä perhepäivähoitajaa on työskennellyt palvelusetelillä ja marraskuussa 2024 aloitti viides perhepäivähoitaja. Lisäksi kunnassa on yksi yksityinen ryhmäperhepäiväkoti palvelusetelillä.

Yksityisen varhaiskasvatuksen hoitopäivän hinta on tilinpäätöksestä 2024 laskettuna 76 €/hoitopäivä ja kunnallisessa varhaiskasvatuksessa 82 €/hoitopäivä. Kunnallisen hinnassa mukana aamu-iltahoito (ei vuorohoito) ja lisäksi lähes kaikki tuen lapset ovat kunnallisessa, ja ryhmiin on jouduttu palkkaamaan lisähenkilökuntaa, joka nostaa kustannuksia.

Varhaiskasvatuksen asiakkaiden ja henkilöstön käytössä olevan EdLevo - ohjelmiston uudistusta on jatkettu vuoden 2024 aikana.

Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa on kehittämisen kohteena 2024 toiminnan arviointi ja toimintaympäristöjen kehittäminen. Varhaiskasvatussuunnitelmissa painotetaan lisäksi leikkiä, pedagogiikkaa ja laaja-alaista osaamista. Varhaiskasvatuksen laadunarvioinnissa ryhdyttiin käyttämään valtakunnallista Valssi-arviointijärjestelmää. Varhaiskasvatuksen Valssi – arviointijärjestelmällä on vuonna 2024 tehty kaksi arviointia henkilöstölle ja yksi arviointi päiväkotien johtajille. Henkilöstölle kohdennetuissa arvioinneissa arvioitiin oppimisympäristöjä ja varhaiskasvatuksen leikkiä. Päiväkotien johtajien arvioinnissa käsiteltiin lasten varhaiskasvatuksen aloittamisen prosessia. Arviointiin osallistuu sähköisesti koko henkilöstö ja tuloksia käytetään lapsiryhmien ja varhaiskasvatusyksiköiden sekä koko varhaiskasvatuksen toiminnan kehittämiseen. Lisäksi huoltajille on tehty päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa kuukauden kysymyksiä, joiden vastauksia on hyödynnetty toiminnan kehittämisessä.

Varhaiskasvatuksen aloitti tammikuussa 2024 vakinaisesti kaksi varhaiskasvatuksen sosionomia ja heidän työnimikkeensä on perheohjaaja. He tekevät ennaltaehkäisevää työtä perheiden, lasten ja henkilöstön kanssa.

Tavoitteet 2022–2025 ja toimenpiteet 2024

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
<i>Tavoitteet 2022–2025</i>	<i>Toimenpiteet 2024</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
Päiväkoti – ja perhepäivähoitopaikkojen saatavuus vastaa lapsiperheiden tarpeita laadullisesti, alueellisesti ja määrällisesti	Varhaiskasvatuksen palveluverkko-selvityksen päivittäminen Asiakaskyselyjen toteuttaminen Yksityisen ja kunnallisen palvelutuotannon suhdelukujen vertailu, niin että molempia on tarjolla riittävästi	Palveluverkko vastaa palveluiden kysyntään Asiakaskyselyissä saatavuuteen ja toimintamuotoihin liittyvien vastausten keskiarvo vähintään 3 Yksityinen 28 % ja kunnallinen 72 %	Varsinaista selvitystä ei ole päivitetty, mutta palveluverkkoa tarkastellaan jatkuvasti kysynnän ja lasten ikäluokkien mukaan. Varhaiskasvatuspalvelut ovat mukana seudullisessa palveluverkkoselvityksessä, joka käynnistyi vuonna 2024. Asiakaskyselyn keskiarvo 3,6 Yksityinen 26,2 % kunnallinen 73,8 %
Varhaiskasvatuspalvelujen sähköinen asiointi toimii kaikilla tasoilla (asiakkaat, henkilöstö)	Ohjelmistopäivi -tyksiä vuonna 2024	100 % asiakkaista käyttää sähköisiä palveluja	100 % asiakkaista käyttää EdLevoa (ihan kaikki ei säännöllisesti)

<i>Tavoitteet 2022–2025</i>	<i>Toimenpiteet 2024</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
Varhaiskasvatuksen tuen mallien kehittäminen	VakaTuki hankkeessa mallinnettujen uusien toimintamallien jalkauttaminen kentälle Tuen prosessit saadaan toimiviksi Perheiden voimavarojen tukeminen	Hankkeessa syntyneet toimintamallit jäävät pysyviksi Jokainen lapsi on saanut tarvitsemansa tuen Perheitä yli 20 vuodessa / sosionomi	Hankkeen tuloksena tuen prosessit ja käytännöt ovat selkiytyneet ja lapsille saadaan oikea-aikainen ja riittävä tuki. Tuen toteutumista seurataan aktiivisesti erityisvarhaiskasvatuksen suunnitteluryhmässä. Perheitä ollut palvelun piirissä 76 vuoden aikana
Sisäilmahankkeiden toteutuminen ja oppimisympäristöjen kehittäminen	Siilinkosken päiväkodin valmistuminen	Uudistamisessa edetään valtuuston hyväksymän suunnitelman mukaisesti	Siilinkosken päiväkotia otettu vastaan 28.6.2024 ja toiminta alkoi 29.7.2024
Lasten tunne – ja vuorovaikutustaitojen vahvistuminen	Henkilöstön kouluttautuminen ko. aiheeseen	Henkilöstön osaaminen vahvistuu ja tietoa jaetaan koko varhaiskasvatukseen	Henkilöstö on käynyt tunne – ja vuorovaikutustaito koulutusta, vakassa on muutamia Nepsy-valmentaja koulutuksen saaneita ja heidän osaamistaan on hyödynnetty.

Informatiiviset tunnusluvut

Lautakunnan hyväksymät tavoitteet	TP 2023	TA 2024	TP 2024
1–6-vuotiaiden määrä	1325	1220	1138
Lapsia % varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa	86	87	88
Lapsia kunnallisissa päiväkodeissa	828	820	800
Lapsia kunnallisessa perhepäivähoidossa	44	40	40
Lapsia yksityisessä varhaiskasvatuksessa	306	290	297
Lapsia esiopetuksessa (sis. päiväk. lapsimäärään)	257	260	262
Lapsia vuorohoidossa (sis. päiväk. lapsimäärään)	46	35	33
Lapsia avoimessa päiväkodissa keskimäärin/päivä	10	15	10
Päiväkotien täyttöaste % (keskiarvo vuodelta)	91	94	93

Talousarvion toteutuminen

Varhaiskasvatuspalveluiden toimintatuotot ylittivät muutetun talousarvion 39 638 eurolla. Ylitys johtuu pääsääntöisesti kuntien myyntituotoista. Siilinjärvellä on ollut arvioitua enemmän lastensuojelun sijoittamia lapsia muista kunnista ja heidän varhaiskasvatuksesta laskutetaan lasten kotikuntia. Lisäksi on ollut muutamia muitakin myyntejä muille kunnille esim. Jännevirran yhteistoiminta-alue.

Toimintakulut ylittivät muutetun talousarvion 269 050 eurolla. Merkittävin ylitys kohdistui henkilöstökuluihin 331 235 euroa. Henkilöstökulujen ylittyminen johtuu mm. sijaiskuluista (äitiys - ja perhevapaat, sairaslomat), arvioitua suuremmasta tarpeesta tuen osalta (lisähenkilöstöä palkattu). Lisäksi viime kevään palkankorotukset vaikuttivat talousarvion toteutumiseen.

Muutettuun talousarvioon verrattuna toimintakulujen ylittymistä on myös vuokrissa 129 795 euroa. Vuokrien ylitys johtui lähinnä leasing-kohteiden kustannuksista, joihin määrärahavarausten katetta oli kohdistettavissa kunnan johdosta.

Toimintakulujen alittumista tapahtui asiakaspalvelujen ostosta 78 362 €, jossa eniten vaikutti palvelusetelin määrärahan alittaminen, koska lapsia oli ennakoitua vähemmän yksityisessä varhaiskasvatuksessa. Talousarvion alitusta tapahtui myös palvelujen ostossa 22 727 €, säästö tuli koulukuljetuksista ja tietoliikennemaksuista. Talousarvion alittui myös aineet, tavarat ja tarvikkeet osiosta 74 781 €, säästöt kalusteista ja sähköstä/kaasusta. Avustuksissa säästettiin 93 908 €, lasten kotihoidon tuki alittui muutettuun talousarvioon verrattuna.

Varhaiskasvatuspalvelut

	TP 2023	TA 2024	Muutos	MB 2024	Toteuma 2024	Poikkeama	m%
Myyntituotot (ulk)	163 890	112 700	0	112 700	201 418	88 718	78,7
Myyntituotot (sis)	1 980	0	0	0	0	0	0,0
Maksutuotot	747 084	684 000	40 000	724 000	718 848	-5 152	-0,7
Tuet ja avustukset	394 642	79 433	0	79 433	35 504	-43 929	-55,3
Muut toimintatuotot	50	0	0	0	0	0	0,0
Toimintatuotot	1 307 646	876 133	40 000	916 133	955 771	39 638	4,3
Henkilöstökulut	-10 525 901	-9 981 047	225 460	-9 755 587	-10 086 821	-331 235	3,4
Palvelujen ostot	-4 136 347	-4 184 983	0	-4 184 983	-4 083 893	101 090	-2,4
Palvelujen ostot (sis.)	-2 351 660	-2 350 973	0	-2 350 973	-2 392 594	-41 621	1,8
Ostot tilikauden aikana (ulk.)	-204 584	-226 186	0	-226 186	-151 405	74 781	-33,1
Avustukset	-927 360	-890 000	40 000	-850 000	-756 092	93 908	-11,0
Muut toimintakulut (ulk.)	-1 247 212	-1 142 828	0	-1 142 828	-1 273 358	-130 530	11,4
Muut toimintakulut (sis.)	-1 296 113	-1 329 094	0	-1 329 094	-1 364 538	-35 444	2,7
Toimintakulut	-20 689 176	-20 105 111	265 460	-19 839 651	-20 108 701	-269 050	1,4
Toimintakate	-19 381 530	-19 228 978	305 460	-18 923 518	-19 152 930	-229 412	1,2
Poistot ja arvonalentumiset	-21 765	-62 715	0	-62 715	-18 493	44 222	-70,5

Kansalaisopisto

Sitovuus: sivistyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: rehtori Anita Heino

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Kansalaisopistot ovat Suomessa suurin vapaata sivistystyötä tekevä oppilaitosmuoto. Kansalaisopistotoiminta edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta, osallisuutta ja kestävän elämäntavan muutoksen aikaansaamista yhteiskunnassa. Kansalaisopisto on yksi kunnan vetovoimaa lisäävistä vapaa-aikapalveluiden toteuttajista.

Tutkimustulosten mukaan kansalaisopisto tuottaa opiskelijalle opittujen asioiden lisäksi laajempiakin hyötyjä, kuten luovuutta, hyvinvointia, itseluottamusta, uutta arkeen tai työhön liittyvää osaamista ja ystävyyssuhteita. Toiminnalla on tutkitusti elämänlaatua parantava vaikutus myös ekososiaalisen sivistyksen näkökulmasta. Epävakaan maailmantilanteen aikana on tärkeää huolehtia eri-ikäisten kansalaisten mielenterveydestä, yhteisöllisyyden edistämisestä ja yksinäisyyden ehkäisemisestä. Kansalaisopistoihin suunnatut koulutusinvestoinnit palautuvat rahassakin mitattuina kuntaan moninkertaisina takaisin.

Kansalaisopisto haluaa edistää myös kansallisen ikäohjelman tavoitteita määrätietoisesti, koska kunta tarvitsee vireitä kansalaisia iästä riippumatta.

Siilinjärven kunnan toiminta-ajatuksena on toimia ketteränä kehittäjänä kuntalaisille tarjottavissa palveluissa, turvata hyvinvoivaa arkea ja edistää elinvoimaista ympäristöä. Kansalaisopiston kurssitarjonnalla voidaan tukea kunnan strategisia päämääriä ajankohtaisella, hyvinvointia edistävällä ja saavutettavalla kurssitarjonnalla kaikenikäisille kuntalaisille.

Hankeissa mukana olemalla kansalaisopisto kehittää sekä opettajien ammattitaitoa että uusia toimintatapoja, jotta kurssitarjonta olisi entistä laadukkaampaa. Vuosille 2023-2027 saatu Erasmus-akkreditointi antaa henkilöstölle ja nyt myös opiskelijoille mahdollisuuden kansainvälistymiseen. Tavoitteina on edistää henkilöstön osaamisen kehittämistä, eurooppalaista verkostoitumista, kulttuuriperinnön vaalimista ja vakiinnuttaa konsortiolle yhteinen hankehallintomalli.

Osaamisperusteisuus laajenee kansalaisopistojen opetustarjontaan ja pienin askelin myös Siilinjärvellä lisätään opintopisteytettyjen kurssien määrää lähivuosien aikana.

Kansalaisopisto ei pysty tällä hetkellä vastaamaan täysimääräisesti liikunnan opetuksen kysyntään taajama-alueella ja etenkin päiväopetuksen osalta. Tämä johtuu siitä, että keskusta-alueen koulujen purku- ja rakentaminen on alkanut, mikä on vähentänyt käytettävissä olevien liikuntatilojen määrää ja siitä, että päiväaikaan taajamassa ei ole edes olemassa liikunnan opetukseen soveltuvia tiloja (esim. koulut ja päiväkodit). Lisäksi kansalaisopisto joutuu edelleen toimimaan sisäilmaltaan kyseenlaisessa Päivärinteen koulun salissa.

Kansalaisopisto on selvittänyt yhdessä liikuntatoimen kanssa mahdollisuutta vuokrata liikuntaan muuta tilaa. Selvitys on osoittanut, että yksityisiltä toimijoilta olisi vuokrattavissa liikuntaryhmien käyttöön soveltuvaa tilaa. Kustannus olisi noin 30 000 €/vuosi. Kansalaisopiston talousarvioraami ei kuitenkaan mahdollistanut tilan vuokran sisällyttämistä talousarvioesitykseen. Kansalaisopisto ei tämän takia pysty täysimääräisesti edistämään kunnan hyvinvointiin liittyviä strategisia tavoitteita liikunnan osalta.

Kansalaisopisto kehittää talousarviovuosina seuraavia osa-alueita:

- Uudenlaisten kurssituotteiden kehittäminen ja mukana hyvinvoinnin tukemisessa
- Yhteistyöhön eri kunnassa toimivien tahojen kanssa halutaan löytää uusia tapoja
- Digitaalisuuden laajentaminen markkinoinnissa ja verkkomaksamisessa
- Verkko-opetuksen laajentaminen
- Ukrainalaisten kotoutumiseen osallistuminen
- Sisäilmaongelmaisten tilojen sijaan uusien tilojen löytäminen
- Osaamisperusteisten kurssien lisääminen

- Kaiku-kortin käyttöönotto
- Uusien liikuntatilojen vuokraaminen
- Talouden tasapainottaminen korottamalla kurssimaksuja 15 % syksyllä 2024

Tavoitteet 2022–2025 ja toimenpiteet 2024

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2022–2025	Toimenpiteet 2024	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Sekä alueellisesti että sisällöllisesti eri-ikäluokat huomioon ottava ja kysyntään vastaava kurssitarjonta	1. Kansalaisopiston toimintaa järjestetään koko kunnan alueella 2. Kaikkia ikäluokkia kiinnostava kurssitarjonta 3. Kurssitoiveiden kysyminen ja toteuttaminen	1. Määrä pysyy ennallaan. 2. Alle 20-vuotiaiden, työikäisten ja yli 60-vuotiaiden määrät pysyvät tasaisina. 3. Tarjotaan vuosittain 10 toivekurssia	1. Määrä ennallaan 2. Alle 20-vuotiaiden osuus laskenut vuodessa 0,6 %, yli 60-vuotiaiden osuus pysynyt ennallaan 3. Tavoite saavutettu
Sekä opiskelijoiden että henkilöstön hyvinvointia tukevat toimintatavat	1. Hyvinvointikurssien järjestäminen 2. Henkilöstön täydennyskoulutus	1. Määrä vähintään kolme 2. Vähintään 4 yksilöliikkuvuutta v. 2024	1. Tarjottu 21 kurssia. Kaikki eivät toteutuneet 2. Kolme Erasmus-yksilöliikkuvuutta toteutui
Yhteistyö	1. Yhteistyön kehittäminen 2. Opistojen välinen yhteistyö 3. Kunnan työntekijöiden hyvinvoinnin tukeminen 4. Taloudellisesti heikommassa asemassa olevien pääsy kursseille helpotetaan 5. Kv-yhteistyö laajenee	1. Vähintään yksi uusi toimintatapa 2. Kv-toimintamalli valmis viim. v. 2026 3. Etuutta käyttäneiden määrä suurempi kuin v. 2023 4. Kaikukorttia käyttäneiden määrä 5. Vähintään kaksi Erasmus-ryhmäliikkuvuutta	1. Kaksi yrittäjiltä ostettua kurssia. Yksi täydennyskoulutustilaisuus varhaiskasvatuksen henkilöstölle, kaksi uutta yhteistyöryhmää k-opistojen kesken (kapos ja akkreditoidut) 2. Valmistelu kesken 3. 2023-2024 vrt. 2024-2025, kasvua 109 → 139 4. 9 hlöä 5. Kolme ryhmäliikkuvuutta toteutui

Digitaalisuus	1. Verkkomaksaminen	Paperilaskujen määrän väheneminen vuodesta 2023 (kpl)	Paperilaskujen määrän vähennys 60 % (3297 → 1966)
---------------	---------------------	---	---

Informatiiviset tunnusluvut

Lautakunnan hyväksymät tavoitteet	TP 2023	TA 2024	TP 2024
Opiskelijoiden osuus toimialueen asukkaista (%)	11,5	11,5	11,8
Yli 60-vuotiaiden osuus opiskelijoista (%)	26,4	26	26,8
Alle 20-vuotiaiden osuus opiskelijoista (%)	25,1	27	24,5
Opiskelijapalautteen keskiarvo (1-5)	4,5	4,5	4,41
Brutto-opiskelijamäärä	4 417	4 200	4 619
Netto-opiskelijamäärä	2 456	2 500	2 503
Henkilöstön täydennyskoulutuspäivien määrä	37	50	43
Kurssimäärä	396	365	409
Opetustuntimäärä	8 527	8 400	8 775
- josta normaaliopetuksen tunnit	6 893	6 940	6 890
- josta taiteen perusopetuksen tunnit	1 380	1 400	1 458
- josta myyntipalvelun tunnit	254	60	427
Toimipaikkojen määrä	33	30	33

Talousarvion toteutuminen

Toimintakate toteutui 97,37 % eli tilikauden tulos oli ylijäämäinen 24 904 €.

Toimintatuotot ylittyivät 43 735 €. Pääsyyinä oli kurssimaksutulojen kasvaminen ennakoidusta positiivisen opiskelijamääräkehityksen ja kurssimaksukorotusten takia. Toinen pääsyy oli Erasmus-hanketuen ennakoitua suurempi käyttötarve.

Toimintakulut ylittyivät 18 830 €. Pääsyyinä tähän ovat kohonneet palkat, vuokramenot, asiantuntijapalkkiot, kunnossapito ja Erasmus-matkakulut. Viimeksi mainitut kulut katetaan kuitenkin kokonaan tuloista (EU-tuki + opiskelijoiden maksut ryhmäliikkuvuuksissa). Eläkevyörytysten ja sisäisten erien määriä on korjattu pohjautuvaksi oikeaan henkilötöyvuosien määrään, jolloin niistä syntyi säästöjä. Muutostalousarvion säästötavoite kalustosta toteutui suunnitellusti. Opetuksen palkkakuluista ei säästöjä pysty tekemään.

Kansalaisopisto

	TP 2023	TA 2024	Muutos	MB 2024	Toteuma 2024	Poikkeama	m%
Myyntituotot (ulk.)	30 208	32 500	0	32 500	31 483	-1 017	-3,1
Myyntituotot (sis.)	0	0	0	0	400	400	0,0
Maksutuotot	161 071	161 000	5 000	166 000	181 965	15 965	9,6
Tuet ja avustukset	21 884	33 000	0	33 000	61 288	28 288	85,7
Muut toimintatuotot	677	400	0	400	498	98	24,6
Toimintatuotot	213 840	226 900	5 000	231 900	275 635	43 735	18,9
Henkilöstökulut	-677 466	-679 686	1 551	-678 135	-670 900	7 235	-1,1
Palvelujen ostot	-68 459	-81 270	0	-81 270	-124 277	-43 007	52,9
Palvelujen ostot (sis.)	-135 457	-88 758	0	-88 758	-61 212	27 546	-31,0
Ostot tilikauden aikana (ulk.)	-35 094	-39 990	2 000	-37 990	-31 047	6 943	-18,3
Avustukset	-741	-750	0	-750	-739	11	-1,4
Muut toimintakulut (ulk.)	-99 663	-102 306	0	-102 306	-111 603	-9 297	9,1
Muut toimintakulut (sis.)	-200 976	-190 461	0	-190 461	-198 724	-8 263	4,3
Toimintakulut	-1 217 855	-1 183 221	3 551	-1 179 670	-1 198 501	-18 831	1,6
Toimintakate	-1 004 015	-956 321	8 551	-947 770	-922 866	24 904	-2,6

Kirjastopalvelut

Sitovuus: sivistyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: kirjastotoimenjohtaja Jarkko Nevalainen

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Kirjastopalvelujen toiminnan keskeisenä painopisteenä ja tavoitteena on kunnioittaa ja edistää kaikkien ikäryhmien lukuharrastusta sekä sivistyksellisiä, kielellisiä ja kulttuurisia oikeuksia. Edellisten lisäksi pysyvänä painopisteenä on edistää kuntalaisten osallisuutta, kannustaa oppimiseen, kehittymiseen ja aktiiviseen toimijuuteen.

Lainaajien määrä pysyi käytännössä ennallaan edelliseen vuoteen verrattuna. Fyysisissä kirjastokäynneissä kasvu jatkui edellisen vuoden tapaan. Verkkokäyntien määrä jatkoi selvää kasvua edellisen vuoden tapaan. Perinteinen verkkokirjasto kasvatti jonkin verran suosiotaan, mutta erityisesti Siilinjärvi-sovelluksen verkkokirjaston käyttömäärät ovat selvässä kasvussa. Liittyminen kansalliseen E-kirjastoon on vauhdittanut omalta osaltaan verkkokäyntien kasvua ja e-aineiston käyttöä.

Pääsääntöisesti kirjastopalveluiden vuosi 2024 sujui suunnitellusti ja tavoitteiden mukaisesti. Sairauspoissaoloilla oli vaikutusta kirjaston toimintaan. Poissaolot näkyivät mm. pidettyjen kirjastonkäytön opetuksen ja kirjavinkkausten määrissä. Alkuvuodesta kunnassa käytyjen YT-neuvottelujen ja muutostalousarvion pohjalta kirjaston henkilöstömäärä väheni vuoden aikana yhdellä. Vuoden lopussa kirjastossa työskenteli 13 henkilöä, joista pääkirjastossa työskentelee 10 henkilöä, Vuorelan sivukirjastossa 1 henkilö ja kirjastoautossa 2 henkilöä. Pääkirjaston henkilökunnan väheneminen ei vielä tällä hetkellä vaikuta palveluaikoihin, mutta henkilöstömäärän suhteen on saavutettu kriittinen raja suhteessa pääkirjaston aukioloaikoihin. Säästötoimien (bonusvapaat ja muut ylimääräiset vapaat) johdosta pääkirjaston aukioloaika oli heinäkuussa suppeampi 2.-21.7. välisen ajan. Vuorelan sivukirjasto oli heinäkuussa 1.-16.7. välisen ajan kokonaan suljettu.

Tavoitteet 2022–2025 ja toimenpiteet 2024

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2022–2025	Toimenpiteet 2024	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Monipuoliset ja ajanmukaiset kirjastopalvelut	Vuorelan ja pääkirjaston omatoimiasioinnin kehittäminen (myös Vuorelan kirjastotilan) ja edistäminen sekä uusien toimintojen käyttöönotto.	Toimivat omatoimiasioinnin palvelut Vuorelassa. Lisääntynyt omatoimiasiointi pääkirjastossa, joustava ja tarpeita vastaava asiakaspalvelu.	Vuorelan kirjastotilaa on muokattu ja uudelleen kalustettu.
Digitaalisten palveluiden kehittäminen	Kansallisen e-kirjaston käyttöönotto vuonna 2024.	Yhteistyön aloitus vuonna 2024.	Siilinjärvi liittyi uuteen kansalliseen E-kirjastoon elokuussa 2024.
Kirjaston palvelumuotojen kokeilu ja kehittäminen	Hankerahoituksella käynnistetään ja kehitetään kirjaston palveluja. Muokataan lainattavan aineiston esillepanoa. Laajennetaan lainattavan aineiston	Hankkeisiin on saatu rahoitus, hankkeissa hyväksi havaittuja palvelumuotoja on otettu käyttöön, lainattavan aineiston valikoimaa on laajennettu.	Kaksi hanketta käynnissä. Kirjaston lainattavien esineiden valikoimaa laajennettiin.

<i>Tavoitteet 2022–2025</i>	<i>Toimenpiteet 2024</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
	valikoimaa asiakaslähtöisesti.		
Henkilökunnan osaamiseen tukeminen	Henkilökunta on mukana sekä Finna-tiedonhakupalvelun että Koha-kirjastojärjestelmän kansallisessa kehittämisessä, henkilökunta osallistuu kirjastoalan täydennyskoulutuksiin alueellisesti ja valtakunnallisesti.	Ammatillisen osaamisen jatkuva kehittyminen, verkostoituminen ja tiedonjako muiden kirjastokentän toimijoiden kanssa.	Henkilökunta on osallistunut säännöllisesti valtakunnalliseen yhteistyöhön.

Informatiiviset tunnusluvut

	TP 2023	TA 2024	TP 2024
Lautakunnan hyväksymät tavoitteet			
Kokonaislainaus / vuosi	368 862	370 000	369 928
Kirjastokäynnit / vuosi	200 337	200 000	205 974
Kirjastoaineistoa / asukas	6,8	7	6,65
Lainat / asukas	17,37	17	17,39
Verkkopalvelun käyttökerrat	122 800	130 000	156 982
Kirjastonkäytön opetus ja kirjavinkkaus / järjestyskerrat	71	70	36
Osallistuneet oppilaat	1 410	1 200	638

Talousarvion toteutuminen

Kirjaston talousarvio toteutui ylijäämäisenä. Toimintatuotot toteutuivat ennakoitua paremmin noin 6000 eurolla. Koko vuoden osalta tavoitteena oli saada säästöä aikaan ja tämä tavoite toteutui niin henkilöstökuluissa kuin myös palvelujen ostoissa sekä aineistokuluissa ja muissa hankinnoissa. Yhteensä näissä saatiin säästöä n. 38 000 euroa.

Kirjastopalvelut

	TP 2023	TA 2024	Muutos	MB 2024	Toteuma 2024	Poikkeama	m%
Myyntituotot (ulk)	4 865	4 010	0	4 010	4 128	118	2,9
Maksutuotot	5 409	15 000	0	15 000	38	-14 962	-99,7
Tuet ja avustukset	5 000	5 000	0	5 000	6 443	1 443	28,9
Muut toimintatuotot	16 316	1 800	0	1 800	21 332	19 532	1 085,1
Toimintatuotot	31 590	25 810	0	25 810	31 941	6 131	23,8
Henkilöstökulut	-597 724	-618 263	13 145	-605 118	-583 807	21 311	-3,5
Palvelujen ostot	-35 183	-44 500	500	-44 000	-40 318	3 682	-8,4
Palvelujen ostot (sis.)	-67 123	-60 360	0	-60 360	-58 516	1 844	-3,1
Ostot tilikauden aikana (ulk.)	-151 248	-186 250	8 100	-178 150	-165 381	12 769	-7,2
Muut toimintakulut (ulk.)	-18 126	-16 400	0	-16 400	-23 665	-7 265	44,3
Muut toimintakulut (sis.)	-264 856	-271 988	0	-271 988	-271 574	414	-0,2
Toimintakulut	-1 134 259	-1 197 761	21 745	-1 176 016	-1 143 260	32 756	-2,8
Toimintakate	-1 102 669	-1 171 951	21 745	-1 150 206	-1 111 319	38 887	-3,4
Poistot ja arvonalentumiset	-11 450	0	0	0	0	0	0,0

Liikuntapalvelut

Sitovuus: sivistyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: liikuntatoimenjohtaja Timo Hyötyläinen

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Liikuntapalveluiden tehtävänä on edistää liikuntaa kaikilla osa-alueilla korostaen väestön terveyttä, hyvinvointia sekä lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä liikunnan avulla luomalla edellytyksiä omatoimiselle liikunnan harrastamiselle ja monipuoliselle järjestötoiminnalle.

Liikuntapalveluiden ohjaustoiminnassa painopiste on terveys- ja erityisliikuntaryhmien ohjauksessa. Erityisliikunnan osalta ohjaustoiminta toteutui normaalissa laajuudessa. Hankerahoituksen päätyttyä toimintaa on tehty vain omin resurssein ja tämä näkyi lähinnä senioreille suunnatun tehokuntosalitoiminnan määrän laskussa. Työikäisille kohdennettua liikunta- ja hyvinvointineuvontaa toteutettiin kunnan liikunnanohjaajan toimesta. Toiminnan kehittämiseen saatiin vähäistä lisäresurssia Hyvinvointia Siilinjärvelle – hankerahoituksen kautta. Liikunta- ja hyvinvointineuvonnan yhtenä tavoitteena on ollut perheille suunnatun liikuntaneuvonnan käynnistäminen. Käytössä olevat resurssit eivät tätä mahdollistaneet. Toimintaa pyritään kehittämään Pohjois-Savon liikunnan hallinnoiman hanketoiminnan kautta. Liikunnanohjauksen toteutuksessa haasteena on liikuntatilojen puute varsinkin päiväryhmien osalta.

Digitaalisten palveluiden osalta sähköinen varausjärjestelmä otettiin käyttöön pickleball- ja tenniskenttien osalta. Lomakaudella sähköistä varausjärjestelmää kokeiltiin myös sulkapallovuorojen osalta. Käytön laajentamista rajoittaa osaltaan kulunvalvonta- ja tilanvarausjärjestelmät. Uusien kohteiden osalta tämä pystytään kulunvalvontajärjestelmien osalta huomioimaan.

Liikuntapaikkarakentamisessa jatkettiin koulujen piha-alueiden lähiliikuntapaikkarakentamista toteuttamalla Kehvon koulun lähiliikuntapaikka. Kesällä uusittiin Ahmon urheilualueen tekonurmi. Tekonurmen täyteaineen valinnassa huomioitiin pohjavesialueen asettamat vaateet. Hankkeen yhteydessä uusitaan kentän valaistus led-valaisimilla. Valaisimien asennus tehdään talven 2025 aikana. Molempiin hankkeisiin saatiin avi:n myöntämää liikuntapaikkarakentamisavustusta. Koulujen liikuntaympäristöjä parannettiin lisäksi Suininlahden koulun pihaan asennetulla miniareenalla.

Ahmon urheilualueelle suunniteltua palloiluhallihanketta ei pystytty käynnistämään aluehallintoviraston evättyä hankkeen lupakäsittelyssään. Palloiluhallin toteuttaminen alueelle edellytti vesilainmukaisen lupakäsittelyn ja käsittelyn edetessä ely-viraston ympäristöpuoli kääntyi vastustamaan hanketta. Useamman vuoden valmistelutyö ei kuitenkaan ole kokonaisuudessaan mennyt hukkaan, koska halli pyritään toteuttamaan samassa mittakaavassa toiseen paikkaan. Selvitystyön pohjalta uudeksi hallin sijoituspaikaksi valittiin Saharan urheilualue. Kaavatyö hallin rakentamisen mahdollistamiseksi käynnistyi kesällä 2024.

Talousarvion 2025 valmistelun yhteydessä esillä oli sisäliikuntatilojen maksullisuus myös alle 18-vuotiaiden vuorojen osalta. Liikuntapalveluiden käyttötalouteen on ennakoitu merkittäviä korotuksia uusien koulujen valmistumisen myötä ja esityksen perusteena oli tulorahoituksen kasvattaminen. Sisäliikuntatilojen maksullisuus poistettiin talousarviokäsittelyn yhteydessä.

Tavoitteet 2022–2025 ja toimenpiteet 2024

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2022–2025	Toimenpiteet 2024	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
1.2. Digitaalisten palveluiden kehittäminen	Verkkomaksujen ja –varausten käytön laajentaminen liikuntapaikoilla	Käyttöönotto soveltuviissa palveluissa.	Uusina kohteina pickleball- ja tenniskentät.

2.1. Riittävä ja monipuolinen liikuntapaikkaverkosto	Uuden lähiliikuntapaikan / liikuntaympäristön rakentaminen. Ahmon urheilualueen tekonurmen uusiminen	Vähintään 1 hanke / vuosi Uudistettu tekonurmi käytössä	Kehvon koulun lähiliikuntapaikka valmis. Suininlahdelle miniareena. Tekonurmi valmis, valojen asennus 2025.
2.4. Liikunta- ja hyvinvointineuvonnan kehittäminen	Neuvontaan ohjautumisen ja yhteistyön kehittäminen	Neuvonnan aseman vakiinnuttaminen	Noin puolet asiakkaista hyvinvointialueen kautta.

Informatiiviset tunnusluvut

	TP 2023	TA 2024	TP 2024
Valtuuston hyväksymät tavoitteet			
Toteutuneet lähiliikuntapaikat	2	1	1
Lautakunnan hyväksymät tavoitteet			
Tilaisuudet	1 109	900	788
Osanottajia	17 798	13 000	14 923
Liikuntaneuvonnan (12 kk) asiakkaat		60	75

Talousarvion toteutuminen

Liikuntapalveluiden ulkoiset toimintatuotot toteutuivat arvioidusti, sisäiset toimintatuotot alittuivat n. 14 000 €. Palvelujen ostot ylittyivät talvikauden kunnossapitokulujen ja koneiden ja laitteiden kunnossapitokulujen seurauksena n. 50 000 €. Henkilöstökulujen ja materiaalihankintojen osalta kulut vastaavasti alittuivat arvioidusta. Liikuntapalveluiden talousarvio toteutui pääosin arvioidun mukaisesti.

Liikuntapalvelut

	TP 2023	TA 2024	Muutos	MB 2024	Toteuma 2024	Poikkeama	m%
Myyntituotot (ulk.)	768	0	0	0	0	0	0,0
Myyntituotot (sis.)	36 379	45 900	0	45 900	31 650	-14 250	-31,0
Maksutuotot	2 843	3 500	0	3 500	5 754	2 254	64,4
Tuet ja avustukset	2 000	7 000	0	7 000	8 000	1 000	14,3
Vuokratuotot (ulk.)	26 856	32 500	0	32 500	28 583	-3 917	-12,1
Muut toimintatuotot	367	0	0	0	3 952	3 952	0,0
Toimintatuotot	69 213	88 900	0	88 900	77 940	-10 960	-12,3
Henkilöstökulut	-490 048	-542 842	11 177	-531 665	-490 639	41 026	-7,7
Palvelujen ostot	-412 807	-381 057	5 000	-376 057	-427 017	-50 960	13,6
Palvelujen ostot (sis.)	-118 207	-83 077	0	-83 077	-126 609	-43 532	52,4
Ostot tilikauden aikana (ulk.)	-112 973	-101 080	0	-101 080	-84 519	16 561	-16,4
Avustukset	-49 535	-55 000	0	-55 000	-47 780	7 220	-13,1
Muut toimintakulut (ulk.)	-103 225	-130 023	0	-130 023	-140 199	-10 176	7,8
Muut toimintakulut (sis.)	-450 456	-423 300	0	-423 300	-422 497	803	-0,2
Toimintakulut	-1 737 250	-1 716 379	16 177	-1 700 202	-1 739 260	-39 058	2,3
Toimintakate	-1 668 037	-1 627 479	16 177	-1 611 302	-1 661 321	-50 019	3,1
Poistot ja arvonalentumiset	-293 048	-317 390	0	-317 390	-310 519	6 871	-2,2

Nuoriso- ja kulttuuripalvelut

Sitovuus: sivistyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: nuoriso- ja kulttuuritoimenjohtaja Tuula Pärnänen

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Nuoriso- ja kulttuuripalvelut edistävät osaltaan kokonaisvaltaista kuntalaistemme hyvinvointia. Lasten ja nuorten osuus korostuu etenkin nuorisotyössä, missä monialaisia palvelutarpeita, asiakkaiden hyvinvointia lisääviä ja tukevia toimia, matalan kynnyksen harrastus- ja lajikokeiluja (mm. skeittitoiminta) sekä kohtaavaa työtä järjestetään. Kulttuuripalveluissa korostuvat yhdistysten ja toimijoiden, 3. sektorin kanssa tehty tiivis yhteistyö, järjestöjen toimintojen mahdollistaminen, avustukset sekä tuotetut tapahtumat kumppanuussopimusten, yhteistyön ja vapaaehtoistyön pohjalta.

Nuorisotalojen, museoiden sekä kotiseutu- ja valokuva-arkistojen ylläpito vaatii asiakaslähtöistä, jatkuvaa kehittämistä ja resurssiviisautta. Säästöistä ja henkilöstömuutoksista huolimatta pystyimme palkkaamaan joitain resurssityöntekijöitä ja pitämään yllä osin suunniteltuja nuorisotalotoimintoja, jatkamaan museoiden luettelotyötä ja järjestämään etenkin lapsiperheille suunnattuja tapahtumia. Koulunuorisotyö ei saanut vielä jatkorahoitusta, mutta 1,5 v. hanketyö antoi arvokasta toimintatietoa tulevaisuuteen. Resurssien ja henkilöstön riittävyys sekä vapaaehtoistoimijoiden väheneminen huolettavat. Palvelupolkujen osalta yhteistyöverkostoja ja toimintamalleja on rakennettu uudelleen. Mielenterveys- ja päihdeongelmien toimintakentän laajuus ja moniammatillinen työ haastaa asiakaspalveluja, koska mm. ehkäisevä päihdetyö ja erityisnuorisotyö yhdistettiin.

Koko nuorisotyön tiimi on mukana Wörtti-hankkeessa (2,5 v), joka keskittyy hyvinvointialueen, Kuopion sekä Sakkyn kanssa tehtävään II-asteen oppilaitosyhteistyöhön, nuorisotyöllisen työmuodon kehittämiseen. Myös pienluokkien kanssa jatkettiin tiivistä yhteistyötä ja kohtaavassa nuorisotyössä nuoria tavattiin sekä heidän opiskeluympäristössään että vapaa-ajalla ja loma-aikoina. Monitoimijaisuus edellyttää työntekijöiltä oman ammattitaidon, jaksamisen ja kouluttautumisen tarkastelua sekä uusien ilmiöiden nopeaa havainnointikykyä.

Nuoriso- ja kulttuuritoimessa koetaan tärkeänä kaikenikäisten kuntalaisten osallisuuden ja omaehtoisen toiminnan edelleen vahvistamista. Tästä esimerkkinä toimi "Lapset on tärkeitä" -kampanja, lasten vaalit ja äänestystuloksen mukaisesti toteutettu lasten ja nuorten itsensä suunnittelema Unelmien toripäivä, joka järjestettiin onnistuneesti kesäkuussa.

Kuntalaisten hyvinvointia tarkasteltiin moniammatillisissa yhteistyöryhmissä, kuten HYTE sekä Norppa, Nuorten ohjaus- ja palveluverkostossa. Nuoriso- ja kulttuuripalveluissa jatkettiin kumppanuus- ja yhteistyöverkostojen vahvistamista ja samalla yhdistysten, 3. sektorin, seurakuntien, koulujen, vapaaehtoisten, yritysten ja yksittäisten toimijoiden välistä hyvää ja luottamuksellista toimintaa. Nuorisovaltuuston kanssa tehtiin myös hyvää yhteistyötä.

Palveluiden esteettömyyttä ja saavutettavuutta kehitettiin, vaikka palvelu- ja verkkoalustoille siirtyminen ei edennyt toivotusti. Osa tilavarauksista, käyttömaksuista sekä yhdistysten avustushakujärjestelmä saatiin jo digitalisoitua. Paikallisjärjestöille lasten- ja nuorten kerho-, harraste- ja nuorisotilat ovat maksuttomia. Kulttuuritilaisuuksia järjestettiin eri kouluilla, seurakunnan tiloissa, urheilukentillä, torilla ja Mäntyraunan kesäteatterilla. Pöljän kotiseututaloa ja nuorisotoimen tiloja vuokrattiin erilaisiin tapahtumiin myös ahkerasti.

Nuoriso- ja kulttuuripalveluissa järjestöjä ja yhdistyksiä ohjattiin ja tuettiin aktiivisesti. Kulttuuritoimelle kuuluvat myös kotiseutu- ja osin kunnan valokuva-arkistot, Harjamäen sairaalamuseo, Pöljän kotiseutumuseo ja -talo. Museoiden pääpaino oli kesän aukioloissa, sekä koululaisten kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisissa kotiseutumuseokäynneissä ja lähialueen kulttuurilaitosvierailuissa. Kaikukortin käyttöönottoa ja paikallista sekä Pohjois-Savon alueellista kulttuuriyhteistyötä edistettiin. Arkistokokoelmien muuttaminen Innocumille ja kokoelmahuolto olivat henkilöstöresurssit huomioiden mittava työ, jota osaltaan hoiti osa-aikainen luetteloija. Kesätyöntekijät ja talviajan museo-opas vastasivat museotoiminnoista ja osin arkistotyöstä. Museovirastolta haettiin apurahaa Kotiseutumuseon rakennuskorjauksiin.

AVI ja ESR haut kohdistettiin oppilaitos- ja kouluyhteistyöhankkeisiin, lasten ja nuorten harrastetoimintaan, ehkäisevään päihdetyöhön ja etsivään nuorisotyöhön. Henkilöstökulut, asiakasmäärät ja toiminnot pienenivät tehtyjen säästöleikkausten jälkeen. Kesätyöntekijöiden, opiskelijoiden ja hanketyöntekijöiden palkkaosuudet oli sisällytetty budjettiin. Tapahtumien määrä kasvoi mm. kohtaavan koulunuorisotyön ja vakiintuneiden kirjauskäytäntöjen kautta.

Tavoitteet 2022–2025 ja toimenpiteet 2024

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2022–2025	Toimenpiteet 2024	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Digitaalisten palvelujen kehittäminen	Sähköisten tilavaraus, verkkomaksu ja avustushakulomakkeiden kehittäminen	Kehitetään toimiva sähköinen tilavaraus ja avustushaku, ja verkkomaksaminen on käytössä v-24	Sähköinen tilavaraus eteni osittain ja skeittihallin osalta kokonaan.
Järjestö- ja toimijayhteistyön ketterä kehittäminen	Toimintakulttuurin ja yhteistyön ketterä kehittäminen	Yhteistyön kehittyminen näkyy haettujen rahoitusten ja toimintavolyymin vahvistumisessa	Yhteistyötä syvennettiin lisäämällä tapahtumayhteistyötä
Kuntalaisten osallisuuden lisääminen	Osallistavan budjetoinnin kehittäminen	Osallistava budjetointi käytössä	Osallistava budjetointi lasten toritapahtumassa
Koulu- ja kohtaavan nuorisotyön kehittäminen	Kehittämishankkeiden käynnistäminen ja kohtaavan nuorisotyön mallin kehittäminen	Kehittämishankkeet käynnissä, Wörtti, koulunuorisotyö. Mittarien käyttöä yhtenäistetty	Koulunuorisotyön hanke päättyi 06/24 ja Wörtti alkoi 04/24. Nuorisotyön (-2HTV) kehittäminen hidastui
Ehkäisevän päihdetyön kehittäminen	Alueellinen yhteistyö Neuvonnan ja ohjauksen kehittäminen	EPT juurruttaminen eri palvelualueille / henkilöstökoulutus	EPT tehtäväkuva yhdistettiin erityisnuorisotyöhön; kenttätyö vaikeutui
Pohjois-Savon kulttuuristrategian käyttöönotto	Kulttuuristrategian kehittäminen ja käyttöönotto	Pohjois-Savon kulttuuristrategia käytössä	Yhteistyössä edistettiin PS-kulttuuristrategiaa

Informatiiviset tunnusluvut

	TP 2023	TA 2024	TP 2024
Valtuuston hyväksymät tavoitteet			
Tilaisuudet, nuoriso/koulunuorisotyö ja kulttuuritoimi	690	670	857 17
Osanottajat, koulu- ja nuorisotalotyö ja kulttuuritilaisuudet	25 658	20 000	14 226 10678
Lautakunnan hyväksymät tavoitteet			
Nuorisotalotoimintaan osallistuneet / ilta	69	150	Km 16
Etsivä- ja erityisnuorisotyö (7kk) sekä ehkäisevä päihdetyö / kk	341	250	175

Talousarvion toteutuminen

Henkilöstökuluissa syntyi suurin säästö mm. koulunuorisotyön hankkeen päättymisen, resurssityöntekijöiden osittaisen puuttumisen ja nuorisotyössä tehtäväkuvien yhdistämisen ja 1 HTV vähentämisen johdosta. Henkilöstösäästö oli n. 70 000, joka sisälsi myös vähentyneen mahdollisuuden palkata kesätyönuoria yksikköön. Muutosbudjetissa sovittujen säästöjen myötä palveluostoja vähennettiin ja myönnettyistä avustuksissa säästettiin, koska osa tapahtumista jäi toimijoilta toteutumatta. Toimintakulut jäivät myös resurssien vähenemisen vuoksi vuositasolla alemmaksi.

Toimintatuotoissa AVIn avustukset pienenevät suhteessa henkilöstöresurssien vähenemän ja hanketyön päättymisen myötä. Maksutuotot kasvoivat hieman (mm. lisääntyneet tilavuokrat).

Nuoriso- ja kulttuuripalvelut

	TP 2023	TA 2024	Muutos	MB 2024	Toteuma 2024	Poikkeama	m%
Myyntituotot (ulk.)	147	400	0	400	903	503	125,8
Myyntituotot (sis.)	1 320	0	0	0	0	0	0,0
Maksutuotot	4 552	3 000	0	3 000	4 139	1 139	38,0
Tuet ja avustukset	274 854	166 800	0	166 800	154 549	-12 251	-7,3
Vuokratuotot (ulk.)	4 083	3 160	11 412	14 572	13 030	-1 542	-10,6
Muut toimintatuotot	493	0	0	0	302	302	0,0
Toimintatuotot	285 449	173 360	11 412	184 772	172 924	-11 848	-6,4
Henkilöstökulut	-654 687	-673 808	14 573	-659 236	-588 845	70 391	-10,7
Palvelujen ostot	-193 794	-188 350	3 600	-184 750	-172 593	12 157	-6,6
Palvelujen ostot (sis.)	-69 068	-66 342	0	-66 342	-57 282	9 060	-13,7
Ostot tilikauden aikana (ulk.)	-29 895	-32 920	4 800	-28 120	-23 997	4 123	-14,7
Avustukset	-27 681	-23 960	0	-23 960	-19 718	4 242	-17,7
Muut toimintakulut (ulk.)	-175 714	-202 850	0	-202 850	-180 999	21 851	-10,8
Muut toimintakulut (sis.)	-134 411	-98 341	0	-98 341	-98 342	-1	0,0
Toimintakulut	-1 285 250	-1 286 571	22 973	-1 263 599	-1 141 776	121 823	-9,6
Toimintakate	-999 801	-1 113 211	34 385	-1 078 827	-968 852	109 975	-10,2

SIVISTYSLAUTAKUNTA

Hanketavoitteet 2022–2025

VALTUUSTON SITOVAT TAVOITTEET			
<i>Valtuustokauden tavoite 2022–2025</i>	<i>Tavoite ja -taso</i>	<i>Riski-arvio</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
HYVINVOIVA ARKI			
2.1 Virikkeellisen asuin- ja toimintaympäristön kehittäminen	Liikuntapaikkaverkosto vastaa seuratoiminnan ja omaehtoisen liikunnan tarpeita	Taloudellisten resurssien niukkuus voi viivästyttää hankkeita tai kaikkia hankkeita ei voida toteuttaa	Ahmon tekonurmi uusittu, valaistus 2025. Kehvon koulun lähiliikuntapaikkahankkeet valmis, Suininlahdelle miniareena. Palloiluhallihanke ei toteudu 2024 AVI:n evätyä rak.luvan.
2.1 Lasten ja nuorten terveen kasvun ja hyvän oppimisen mahdollistaminen	Opetus- ja varhaiskasvatussuunnitelman mukaiset oppimisympäristöt, jotka tukevat toiminnallisuutta ja yhteistyötä	Taloudellisten resurssien niukkuus voi viivästyttää hankkeita tai oppimisympäristöjen toiminnallisuudesta joudutaan tinkimään	Siilinkosken uuden päiväkodin kaluston hankinta.
2.3 Kunnan palveluiden tuottaminen sisäilmaltaan terveellisissä ja turvallisissa tiloissa	Rakentamishankkeiden toteuttaminen suunnitelman mukaisesti. Selvitystyön käynnistäminen Suininlahden ja Kasurilan koulujen rakentamishankkeiden osalta.	Taloudellisten resurssien niukkuus voi viivästyttää hankkeita	Ahmon koulukeskuksen, Siilinkosken koulun ja Siilinkosken päiväkodin hankkeet edenneet suunnitellusti. Sivistyslautakunta käynnistänyt Suininlahden ja Kasurilan koulun tarveselvityksen.
ELINVOIMAINEN YMPÄRISTÖ			
3.3 Esteettömyyden ja saavutettavuuden parantaminen	Koulurakentamisessa ja liikuntapaikkarakentamisessa huomioidaan esteettömyys sekä toteutetaan esteettömiä liikuntapaikkoja	Hankkeiden toteuttamisessa voidaan joutua sovittamaan yhteen toiminnallisuuden ja esteettömyyden vaatimukset	Esteettömyys huomioitu koulu- ja päiväkotirakentamisessa.

Tavoitteet 2022–2025 ja toimenpiteet 2024

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
<i>Tavoitteet 2022–2025</i>	<i>Toimenpiteet 2024</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
Koulujen ja päiväkotien kasvu- ja oppimisympäristöjen uudistaminen	Siilinkosken päiväkodin kalustohankintojen toteuttaminen	Opetus- ja varhaiskasvatussuunnitelman mukaiset oppimisympäristöt, jotka tukevat	Siilinkosken päiväkodin kalustohankinnat toteutettu. Hankinnoissa huomioitu oppimisympäristön

Tavoitteet 2022–2025	Toimenpiteet 2024	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
	Koulujen ja päiväkotien vanhentuvan kaluston uusiminen	toiminnallisuutta ja yhteistyötä Uusia kohteita kalustettaessa huomioidaan täysimääräisesti väistötiloihin hankittu käyttökelpoinen kalusto	uudistaminen sekä vanhan kaluston hyödyntäminen. Vanhentuvaa kalustoa uusittu määrärahojen puitteissa kouluissa ja päiväkodeissa.
Lähiliikuntapaikkojen toteutus, keskimäärin 1/vuosi	Kehvon koulun lähiliikunta-alueen rakentaminen	Keskimäärin 1 lähiliikuntapaikkah anke/vuosi	Lähiliikuntapaikka valmis.
Kuntoratojen valojen uusiminen osana energiansäästöohjelmaa	Liikuntapaikkojen valaisimien uusimisesta suunnitelma yhdessä teknisen palvelualueen kanssa	Valot uusittu 2025–2027	Vuonna 2024 uusittu pienkenttien valot ja viimeistely Patakukkulan alueen valaisimien uusimisprojekti.
Liikuntapaikkaverkosto vastaa seuratoiminnan tarpeita	Ahmon tekonurmen uusiminen	Hanke toteutettu	Tekonurmi uusittu, valaistus uusitaan 2025.

Talousarvion toteutuminen

Sivistyspalveluiden investoinnit alittavat talousarvion. Tämä johtuu ensisijaisesti siitä, että palloiluhallihanketta ei ole pystytty edistämään suunnitellulla tavalla, koska rakentamiselle ei saatu tarvittavia viranomaislupia suunniteltuun rakennuspaikkaan. Vuoden 2024 aikana on etsitty korvaava rakennuspaikka ja aloitettu tarvittava kaavamuutos. Lisäksi Siilinkosken päiväkodin kalustaminen pystyttiin toteuttamaan arvioitua edullisemmin, mistä saatiin aikaa säästää.

	TP 2023	Alkuperäinen TA 2024	Muutos TA 2024	Muutettu TA 2024	Toteutuma 2024	Poikkeama
SIVISTYSLAUTAKUNTA						
LIIKUNTAPAIKAT						
Liikuntapaikat YHTEENSÄ						
Tuotot	5 782	156 000	0	156 000	162 500	6 500
Kulut	-339 655	-1 035 000	0	-1 035 000	-577 483	457 517
Netto	-333 873	-879 000	0	-879 000	-414 983	464 017
KONEET JA KALUSTO						
Koneet ja kalusto OPETUSPALV						
Kulut	-91 128	-90 000	0	-90 000	-59 881	30 119

Netto	-91 128	-90 000	0	-90 000	-59 881	30 119
Koneet ja kalusto VARHAISKASV						
Kulut	-22 335	-280 000	0	-280 000	-215 102	64 898
Netto	-22 335	-280 000	0	-280 000	-215 102	64 898
Koneet ja kalusto VAPAA-AIKA						
Kulut	-23 900	-14 000	0	-14 000	-10 240	3 760
Netto	-23 900	-14 000	0	-14 000	-10 240	3 760
Koneet ja kalusto YHTEENSÄ						
Kulut	-137 363	-384 000	0	-384 000	-285 223	98 777
Netto	-137 363	-384 000	0	-384 000	-285 223	98 777
SIVISTYSLAUTAKUNTA YHTEENSÄ						
Tuotot	5 782	156 000	0	156 000	162 500	6 500
Kulut	-477 019	-1 419 000	0	-1 419 000	-862 706	556 294
Netto	-471 237	-1 263 000	0	-1 263 000	-700 206	562 794